

IV | 3, 11 d

Inštitut za geografijo
Univerze Edvarda Kardelja
Ljubljana, Aškerčeva 12

**MLADINSKI RAZISKOVALNI SOCIALNO-GEOGRAFSKI TABOR Z
MEDNARODNO UDELEŽBO**

POMURJE - 11

Petišovci 1982

**Redakcija:
Špes Metka**

**v.d.direktor:
Špes Metka**

Ljubljana, september 1982

MLADINSKI RAZISKOVALNI SOCIALNO-GEOGRAFSKI TABOR Z MEDNARODNO
UDELEŽBO POMURJE - 11, Petišovci 30.junij - 10.julij 1982

Financer: ZOTK - Gibanje "Znanost mladini" - Ljubljana

Organizacija in strokovna izvedba: Inštitut za geografijo
Univerze Edvarda Kardelja
v Ljubljani

Strokovni vodja: Špes Metka

Mentorji: dr.Vladimir Klemenčič
dr. Božidar Kert
Ogrinc Tatjana
Špes Metka

Sedež tabora: Osnovna šola Petišovci

MLADINSKI RAZISKOVALNI SOCIALNO-GEOGRAFSKI TABOR Z MEDNARODNO UDELEŽBO POMURJE 11

Mladinski raziskovalni tabor, ki je trajal 10 dni, od 30. junija do 10. julija je bil za razliko od večine prejšnjih taborov organiziran na gospodarsko najbolj razvitem narodno mešanem delu podeželja, jugovzhodno od Lendave.

Raziskavo smo usmerili v štiri teme:

1. na globalne regionalnogeografske raziskave celotnega narodnostno mešanega ozemlja na območju občin Lendava;
2. na mikroregionalne raziskave, na bolj ali manj urbaniziranem območju občine Lendava ter
3. na proučevanje naselja Petišovci
4. na proučevanje oskrbe s pitno vodo v naselju Petišovci.

Proučevanje celotnega narodnostno mešanega ozemlja je bilo zasnovano na statističnih kartografskih analizah za tiste pojave, za katere razpolagamo s serijo podatkov iz popisov prebivalstva v letih 1961, 1971 in 1981. Celotno narodnostno mešano ozemlje smo predstavili na osnovi obstoječe literature v dveh referatih.

Proučevanje dvojezičnega območja je slonelo na globalnih anketah za naselje Petišovci. Osnovni cilj proučevanja z anketami je v ugotavljanju, kako funkcionira dvojezičnost na močnejše deagrariziranem prostoru ter kako je zagotovljena enakopravnost madžarske narodnosti in Slovencev v procesu družbene preobrazbe. Proučili bomo na kakšen način in v kakšni meri si v sistemu samoupravljanja na nivoju krajevnih skupnosti in delovnih organizacij zagotavljata oba naroda enake možnosti ekonomskega razvoja ob uporabi lastnega materinega jezika, odnosno ob upoštevanju potrebe prebivalstva po usposobljenosti sporazumevanja v obeh jezikih v procesu dela in v drugih oblikah vsakodnevnega življenja.

Na začetku tabora so se mladi raziskovalci seznanili z metodološkimi osnovami terenskega dela (kartiranje, anketiranje). Obsežno terensko delo je obsegalo kartiranje katastrske občine Petišovci in anketiranje vseh gospodinjstev v Petišovcih. Terenskemu delu je sledila podrobna analiza vseh zbranih podatkov ter risanje tematskih kart, grafikonov in diagramov. Zednje dni tabora pa smo posvetili sintezi vsega zbranega materiala in pisanju poročil. Dijaki so v manjših skupinah (po dva ali trije) pripravili lo referatov, ki so jih skupaj z vsemi grafičnimi upodobitvami predstavili na zaključni prireditvi številnia gostom.

Za dijake - udeležence tabora smo pripravili tudi enodnevno ekskurzijo po Prekmurju, saj nam izkušnje kažejo, da mladi vse premalo poznajo ta del Slovenije.

Z velikim zanimanjem so dijaki sledili predavanjem prof.dr. Vladimírja Klemenčiča o položaju narodnosti v Jugoslaviji s posebnim poudarkom na narodnosti v Sloveniji in o položaju slovenske manjšine izven meja Jugoslavije, prof.L.Olasa o splošnem zgodovinskem in geografskem orisu Prekmurja, ravnatelja osnovne šole v Lendavi o funkcioniranju dvojezičnega šolstva v praksi, predstavnikom EO Lendava o splošnem ekonomskem orisu te občine in predstavnikov KS Petišovci, ki so predstavili svojo KS.

SPLOŠNE DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE LENDAVSKE OBČINE

Referat pripravili: Darija Rebselj - gin. Kranj
Ani Pišjak - Zvezna gimnazija za Slovence
v Celovcu

Na letošnjem mladinskem taboru v Petišovcih od 30. junija do 10. julija je bila ena izmed naših nalog tudi proučitev splošnih demografskih karakteristik občine Lendava in to predvsem na osnovi rezultatov popisa prebivalstva iz leta 1981.

a) Starostna struktura

Starostne piramide za naselja lendavske občine so več ali manj nepravilne. To pomeni, da piramida nima idealne oblike trikotnika, pač pa bolj obliko pravokotnika, kar kaže na to, da je število mladih skoraj enako številu ostarelih ljudi. Prometna oddaljenost in razmeroma mala možnost za zaposlitve v neagrarnih dejavnostih^{je} povzročala odseljevanje mladih ljudi, ki so si iskali zaposlitve širom Slovenije in v tujini. Tako se obenem zmanjšuje tudi rodnost oz. naravni prirastek. Med značilnosti starostne sestave sodi zato zmanjšanje števila mladega in močna porast starejšega prebivalstva. Posledice vojne, tako prve kot tudi druge svetovne, tudi lahko razberemo iz starostnih piramid. Odranci, Turnišče in Črenčovci imajo pravilnejšo starostno piramido, z večjim številom mladega prebivalstva. Enako velja tudi za občinsko središče Lendava. V teh krajih oziroma njihovi okolici je večja možnost zaposlitve izven agrarnih dejavnosti, zato ostaja mlada generacija doma. Pravo nasprotje pa so naselja Benica, Pince, Marof, Kot, Banuta, Kamnovci, Žitkovci. V teh krajih je število rojstev nizko, število starejših ljudi od 69 do 74 let pa večje. Starostna struktura na celotnem narodnostno mešanem ozemlju je sorazmerno ugodno, zlasti če upoštevamo, da je območje pretežno agrarno in da imajo danes v večini pretežno agrarna območja Slovenije visok delež ostarelega ter nizek delež mlajšega prebivalstva.

b) Struktura prebivalstva po spolu

Po popisu prebivalstva leta 1981 je v lendavski občini skupno 26.717 prebivalcev in od tega je 13.064 moških in 13.653 žensk. Žensk je 2% več.

Na spolno strukturo vplivajo močno tudi vojne. Posledica druge svetovne vojne se kaže tudi v skupini nad 59 let, ker je delež moških padel (primer mesto Lendava in Odranci). V Lendavi je bilo 184 ljudi starih 55 do 59 let, potem pa je število ljudi nad 59 let padlo na 118. V Odrancih pa je število prebivalstva od 105 padlo na 59. Drugi vzrok je tudi, da je povprečna starost žensk višja za okoli 10 let. Pri otrocih od 15 let prevladujejo dečki, toda od skupine 16 let pa prevladujejo ženske, kar se izraža v vseh ostalih generacijah.

c) Prebivalstvo po aktivnosti

V celoti je delež aktivnih v lendavski občini dokaj visok. Leta 1981 je bilo 13.663 aktivnih in od tega 48% žensk in 52% moških. Vzdrževanih je bilo 8.478, od tega 57% žensk in 43% moških. To nam pokaže, da se moški več zaposlujejo, ženske pa ostanejo doma kot gospodinje, ker je v lendavski občini praviloma manj delovnih mest za ženske.

a) Kmečko prebivalstvo po aktivnosti

Obmejna področja Severovzhodne Slovenije označujejo visok delež aktivnega kmečkega prebivalstva. V celoti je bilo leta 1971 zaposlenih v primarnih dejavnostih 50% aktivnega prebivalstva, v sekundarnem 21,9%, v terciarnih 10,5% in v kvartarnih 5,2%. Delež zdomcev pa znaša 12,4%. Spreminjanje deleža aktivnega prebivalstva 1971 - 1981: na karti je razvidno, da je v vseh krajih več aktivnega prebivalstva kot vzdrževanega. Največ vzdrževanih

prebivalcev je v krajih, kjer je število starejših ljudi večje: Dolgi Vasi, Dolgovaških Goricah, Petišovcih, Pincah je med moškimi nad 14 let 100% aktivnega prebivalstva, v Treh mlinih pa je med ženskami nad 14 let 100% aktivnih.

Če pogledamo delež kmečkega prebivalstva v lendavski občini ugotovimo, da je nad slovenskim povprečjem (13,3%). Prav to nam pokaže, da je SV Slovenija agrarna saj imajo številni kraji visok delež kmečkega prebivalstva. Taki so Genterovci (57%), Kobilje (40%), Kot (46%), Mala Polana in Velika Polana. Brezovica in Radmožanci pa imata nad 60% kmečkega prebivalstva. Obratno pa je v krajih Dolga vas, Dolnji Lagkoš, Lendavske Gorice, Petišovci, kjer je delež kmečkega prebivalstva pod slovenskim povprečjem in znaša manj kot 10%.

e) Šolska izobrazba

Že na prvi pogled karte je opaziti, da skoraj ni razlike v šolski izobrazbi na nacionalnem mešanem ozemlju in nacionalnem čistem ozemlju. Največ prebivalcev lendavske občine ima končano srednjo šolo, najmanj pa višjo oziroma visoko šolo. Delež prebivalstva brez šolske izobrazbe je še vedno vseh, čeprav se je v zadnjih desetih letih zmanjšal. Leta 1971 je bilo med Madžari 56% brez osnovne šole. Tako lahko sklepamo, da je v 10 letih veliko vlagalo v šolstvo (izgradnja šol, dobre cestne povezave z večjimi središči, kamor mladi hodijo v šolo).

f) Zdomstvo

Med prebivalci Prekmurja je bilo v preteklosti močno poudarjeno sezonsko zaposlovanje v tujini. Na obeh območjih, na nacionalnem mešanem kot nacionalnem čistem ozemlju so se najpogosteje odseljevali moški. Kar 72% zdomcev je iz gospodinjstev, ki imajo kmečko gospodarstvo. V kraju Odranci je med zdomci 91% tistih, ki imajo kmetijo in so se odselili. Prav tako je tudi

v tem kraju največ odseljenega prebivalstva.

g) Zgradbena struktura

Po letu zgraditve smo hiše razdelili v razrede zgrajene med leti 1918 do 1945, od 1946 do 1960, od 1961 do 1970, od 1971 do 1975 in po letu 1975. Ugotovili smo, da je bilo največ hiš zgrajenih od leta 1961 do 1970 (21%). V zadnjih 11 letih je bilo zgrajenih 30% stanovanjskih hiš. To se pravi, da je število gradenj padlo. Večina starih hiš je bilo zgrajenih 1918 do 1960 leta v Lendavi, Kobilju in v Petišovcih. Od leta 1961 in do leta 1981 je bilo največ zgrajenih hiš v Lendavi, Mostju, in Turniščah.

Lendva község lakosságának élekkora arra vall, hogy a fiatalok száma mindig kevesebb, mint az időseké. Északkelet Szlovéniában a nők vannak túlsúlyban (2%-kal több, mint férfi). Ez érthető, mert a férfiak kenyérkeresés végett eltávoznak. Valamint a két világháború következménye is érezhető. Lendva község aktív lakosságának a száma meglehetősen magas. Nagyobb foglalkoztatás aránya észlelhető a férfiaknál. Az egész vidéken magasabb az aktív lakosság száma az eltartottaknál. Az iskolai képzettség szempontjából nincs lényeges különbség a nemzetiségileg vegyes terület és nemzetiségileg tiszta terület azaz szlovén lakta terület között.

Idegenmunka:

A mi adataink szerint legtöbbször a férfiak vándorolnak ki, megállapítható az is, hogy legtöbbször a földműves fiatalok keresnek munkát idegenben.

NACIONALNA STRUKTURA PREBIVALSTVA V LENDAJSKI OBČINI

Referat pripravila: Škrban Robert, Gimnazija Miloša Zidanška
Kerbler Mojca, Gimnazija - " - , Maribor

Jugoslavija je večnacionalna država in predstavlja skupnost več jugoslovanskih narodov in narodnosti. Eno izmed osnovnih načel, na katerem temelji samoupravna družba je bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Po obeh svetovnih vojnah je ostalo v naši državi precej različnih narodov in narodnosti. Če smo hoteli enotno državo, je bilo potrebno vzpostaviti pogoje za sožitje vseh narodov in narodnosti, ki so ostali na našem ozemlju.

Jugoslovanski narodi so na obmejnih območjih pomešano poseljeni, in ena izmed takih nacionalnih območjih je tudi Prekmurje, ki se vleče od Kuzme do Lendave.

Do leta 1950 je bilo šolstvo v Prekmurju ločeno. Obstajale so madžarske in slovenske šole. Učenci, ki so obiskovali madžarske šole, so morali nadaljevati šolanje v Vojvodini in na Madžarskem. Leta 1959 pa pomeni začetek dvojezičnega šolstva. V lendavski občini so danes že tri popolne dvojezične šole in pet podružničnih dvojezičnih šol, ki so locirane na narodnostno mešanem območju. Največja dvojezična OŠ je v Lendavi, ki jo obiskuje okoli tisoč učencev madžarske in slovenske narodnosti. Leta 1977 je bil uveden madžarski jezik tudi v srednjih šolah. 1980. leta je bila ustanovljena katedra za madžarski jezik s sedežem v Mariboru. Lani smo dobili tudi prvo dvojezično srednjo šolo v Lendavi. Ta šola ima dve smeri:

- pedagoško in
- družboslovno.

Še vedno pa obstajajo problemi zaradi pomanjkanja učiteljskega kadra, ki bi obvladal oba jezika. Ugotovili smo, da je pomembna pridobitev dvojezičnega šolstva, ta, da se jezika manjšinskega naroda učijo tudi pripadniki večinskega naroda, kar pomeni edino pravo pot za sožitje prebivalstva različnih narodov našega območja. Dvojezično šolanje omogoča pripadnikom madžarske narodnosti ob preselitvi iz nacionalno mešanega območja v nacionalno enotno območje, da nemoteno komunicirajo v slovenščini.

V lendavsko nacionalno mešano območje so se v zadnjem času priselili tudi narodi iz drugih republik, predvsem Hrvatje. Vzroki za naseljevanje prebivalcev iz drugih republik na nacionalno mešano območje so različni. Mnogo ljudi iz drugih republik so se naselili v lendavski občini zaradi boljše možnosti zaposlitve, nadaljnega šolanja, boljše povezanosti s krajem zaposlitve.

Do leta 1971 je bilo lendavsko območje pretežno nerazvito in v tistem času opazimo odseljevanje slovenskega in madžarskega prebivalstva.

V obdobju od 1971-1981 leta je lendavsko občino zajel vpliv hitrejšje industrializacije. Posledica razvoja industrije je bil zmanjšan upad madžarskega in slovenskega prebivalstva ter porast hrvaškega prebivalstva. Kljub upadanju kmečkega prebivalstva se delež Madžarov ni zmanjšal, ker je razmah industrije nudil možnost zaposlitve vsem prebivalcem v enaki meri in ni bil nihče zapostavljen. V tem obdobju se je občutil še močnejši porast hrvaškega prebivalstva, ker so tudi oni, tako kot Slovenci in Madžari našli zaposlitev. Hrvatje so bili najprej dnevni emigranti, tako, da so se vsak dan vozili na delo iz Hrvaške, kasneje pa so se tukaj v nacionalno mešanem območju za stalno naselili.

Meja med slovenskim in nacionalno mešanim območjem v lendavski občini poteka južno od naselja Kobilje, proti Dobrovniku, Kapci in Kotu. Nacionalno mešano območje pa lahko razdelimo na agrarni del, ki leži severno od naselja Mostje in na urbanizirani del, ki leži v okolici Lendave.

Agrarni del je slabše razvit, zato se prebivalstvo v nekaterih naseljih seli v urbanizirani del, ker iščejo zaposlitev v industriji, tako število Madžarov in Slovencev enakomerno pada.

Južno od Mostja pa je bolj razvito območje, zato je pospešeno doseljevanje Hrvatov, deloma Slovencev, hiter gospodarski razvoj pa je dal možnosti zaposlitve tudi Madžarom, zato ostaja med Slovenci in Madžari ravnovesje.

Tabela prikazuje naraščanje in padanje števila prebivalcev v letih 61/71, 71/81, 61/81.

Občina Lendava
Kraji nacionalno
mešanega ozemlja

	1961/1971	1971/1981	1961/1981
Slovenci	100,8	104,8	105,7
Madžari	90,4	94,4	87,1
Hrvatje	104,4	138,8	144,9
Ostali	433,3	110,9	480,5
Skupaj	97,9	101,8	99,7

Na obravnavanem nacionalno mešanem območju je bilo ob različnih popisih leta 1961, 1971, 1981, tudi različno naraščanje in upadanje pripadnikov posameznega naroda.

Tako je bilo npr. v Lendavi ob popisu 1961. leta tretjina Madžarov, skoraj $2/3$ Slovencev in le majhen del Hrvatov in ostalih. Ob popisu 1971. leta se je zmanjšal delež Madžarov, delež Slovencev je ostal nespremenjen, povečal pa se je delež Hrvatov in ostalih. Ob popisu 1981. leta pa se je delež Madžarov dvignil na enak nivo, kot je bil 1961. leta, delež Slovencev pa je iz skoraj $2/3$ upadel na $1/2$. Delež Hrvatov se je zmanjšal, povečal pa se je delež ostalih.

V naselju Petišovci je bilo ob popisu 1961. leta $2/3$ Madžarov, $1/4$ Slovencev, $1/5$ Hrvatov in le majhen delež ostalih. 1971. leta je delež Madžarov upadel, delež Slovencev povečal, delež Hrvatov in ostalih pa je ostal nespremenjen. 1981. leta se je delež Madžarov dvignil na enak nivo kot je bil 1961. leta, delež Slovencev je v primerjavi z 1971. letom upadel, prav tako je upadel delež Hrvatov, zvečal pa se je delež ostalih.

Ko govorimo o različni sestavi prebivalstva, moramo statistične podatke vzeti kot relativne, ker ~~ja~~ pri nas statističnost pripadnikov narodnosti ni pogoj za dodeljevanje njihovih pravic.

Če pogledamo npr. vas Kapca, je bil izreden upad madžarskega prebivalstva med letom 1961-1971 in če bi te podatke upoštevali bi vzeli manjšinske pravice Madžarom, vendar se to ne bi moglo zgoditi, ker ima samo en prebivalec neke manjšine enake pravice, kot pa če bi jih bilo več, kar pa je edinstven primer na svetu. (primerjava z avstrijsko Koroško).

Enaka bi lahko analizirali vas Dobrovnik, kjer so se Romi, ki so govorili madžarsko opredelili za Madžare, sedaj, ko pa se je tudi v njih prebudila narodna zavest, pa so se opredelili za Rome, in na ta račun je upadel delež madžarskega prebivalstva.

Z našimi raziskavami, predvsem analizami statističnih podatkov in anketiranjem prebivalcev Petišovec smo spoznali, da se mnoge v ustavi zagotovljene pravice za pripadnike manjšinskih narodnosti pri nas uresničujejo tudi v praksi. Vse te ugotovitve so za udeležence tabora dragocena spoznanja, ki jih bomo prenesli tudi med naše sošolce-sovrstnike, saj le ti premalo poznajo specifičnost nacionalne pomešanosti, predvsem pa ne vedo, kako poteka pouk v dvojezičnih šolah.

LENDVA KÖZSÉG LAKOSSÁGÁNAK NEMZETISÉGI ÖSSZETÉTELE

Ebben a beszámolóban Lendva község lakosságának nemzetiségi jellegzetességeit tanulmányoztuk. A népszámlálások és az 1961-es, 1971-es, mint 1981-es hivatalos összeírások alapján megállapítottuk, hogy Lendva község vegyes lakta területein a magyar és szlovén lakosság száma az 1961-es és 71-es időszakban esett. Akkor Murántúl igen fejletlen volt, ezért a magyarok és a szlovének is elköltöztek más vidékekre, vagy pedig vendégmunkára mentek külföldre. Az 1971/81-es időszakban Murántúlon erős iparosodási hullám észlelhető, különösen Lendva területén, ezért a magyar és a szlovén lakosság száma tovább nem csökkent olyan nagy mértékben, egyidejűleg pedig kezdtek bevándorolni a horvátok is kisebb számban egyéb nemzetiségűek.

A földművelés csökkenésének ellenére a magyarok száma nem csökkent, mert kaptak munkát az iparban. Ezért a magyar és szlovén ajkú lakosság száma között megmaradt az egyensúly.

Nagymértékben hozzájárult ehhez a kétnyelvű iskola megalakítása, mely biztosítja magyar nemzetiség számára a magyar anyanyelvi tudás mellett a szlovén nyelv tudását, a szlovéneknek pedig a szlovén anyanyelvi tudás mellett a magyar nyelv elsajátítását.

PREDSTAVITEV NASELJA PETIŠOVCI

Referat pripravili: Feher Gabi, SŠC Murska Sobota,
Vončina Angèla, Gimnazija Kranj

Petišovci je stara gručasta vas ob potoku Kopici. Ob Muri, 1 km južno od tod je dolga kolonija primorskih emigrantov s Soške fronte in Istranov iz časa po prvi svetovni vojni. Deloma zamičvirjeno dolino varuje obrambni nasip pred poplavami reke. Prst je peščeno-glinasta z visoko talno vodo. Ob rokavu je več gramoznic. Prebivalci Petišovec imajo vinograde v Čentibskih in Dolinskih goricah.

Prvotna šola je bila lesena in je v njej pouk potekal od leta 1865 do 1906. Takrat so zgradili sedanje šolsko poslopje, ki je bilo pred nekaj leti v celoti obnovljeno. V šoli pa deluje tudi vrtec. Med okupacijo, leta 1943 je opravilo nemško-madžarsko podjetje na petišovskem polju prvo uspešno vrtino. Danes jih je 108 s povprečno globino 1725 m. Uprava Ine Nafta je v Lendavi, rafinerija in rezervoarski prostori, ter tovarne metanola, formalina in umetne smole pa so v Petišovcih. Leta 1965 so pri odpiranju domnevnega naftnega sloja našli v globini 817-822 m večjo količino tople vode. Da bi povečali dotok vode so ji dodali CO_2 , ki ga pridobiva bližnja tovarna metanola. Pretok je narasel, temperatura vode se je dvignila na 44°C in je postala okusna umetna slatina. Naftno podjetje je uredilo bazen za kopanje, nato pa je ustanovilo gostinsko-turistično podjetje Terme, ki je sedaj pod upravo Integrala iz Ljubljane. Danes so na voljo trije bazeni s termalno vodo, ki merijo skupaj 420m^2 . Letno obiskuje Terme več lo tisoč kopalcev.

AMD Gorenje Varstrojpa je pred nekaj leti začelo graditi na področju Petišovec rekreacijski center, ki privablja številne ljubitelje speedwaya.

Kako živi prebivalstvo danes, pa smo ugotavljali na podlagi anketiranja. Med drugimi smo jim postavili tudi vprašanje, kako so zadovoljni z okoljem, oziroma kaj jih moti, ter kaj pogrešajo. Prišli smo do zanimivih ugotovitev: Več kot polovica gospodinjstev je zadovoljnih z okoljem v katerem živijo. Nekako 1/3 jih je zelo zadovoljnih, nezadovoljnih pa skorajda ni, oziroma jih je le 2%. Če pogledamo še starost gospodinjstev, lahko ugotovimo, da so predvsem gospodinjstva med 31-35 leti starosti zadovoljni z okoljem. Odstotek nezadovoljnih je malo večji v mladih gospodinjstvih (0-30 let).

Ugotavljali smo tudi, kaj moti prebivalce naselja Petišovci, oziroma kaj pogrešajo. Več, kot polovico prebivalcev moti slab zrak, ki ga povzroča dim z javnega odlagališča odpadkov, ki se nahaja na robu naselja. Prebivalce moti tudi hrup, ki ga povzroča predvsem v poletnih mesecih velik promet na glavnih cestah. Neurejena okolica moti prebivalce ob robu naselja, kajti opažamo, da je vedno več zapuščenih starih sadovnjakov, pa tudi njiv, kjer raste grmičevje in visoka trava. To daje že samo po sebi slab videz. Poleg tega še daje to okolje dobro skrivališče raznim drobnim škodljivim živalim, ki povzročajo škodo v poljedelstvu.

Nekatere pomanjkljivosti se pojavljajo tudi v komunalni opremljenosti. Vaščani bi predvsem želeli telefonsko napeljavo v vas, po možnosti tudi ulično razsvetljava in kulturni dom s knjižnico. Tudi asfaltné prevleke so precej slabe kvalitete in bi bila potrebna popravila. Vse te pomanjkljivosti skušajo vaščani odpraviti s prostovoljnimi delom, ter samoprispevki.

Tabela: ZADOVOLJNOST Z OKOLJEM GLEDE NA POVPREČNO STAROST GOSPODINJSTEV

Zadovoljstvo	Povprečna starost gospodinjstev							
	0 - 30 let		31 - 50 let		51 - 70 let		nad 70 let	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
Zelo zadovoljni	19	25	23	39	24	31	10	13
Zadovoljni	32	29	41	38	27	25	7	6
Nezadovoljni	2	40	1	20	1	20	1	20
Zelo nezadovoljni	53	28	65	34	52	27	18	9

Tabela: KAJ LJUDI NAJBOLJ MOTI V OKOLJU, KJER ŽIVIJO GLEDE NA POVPREČNO STAROST ČLANOV ANKETIRANIH GOSPODINJSTEV

Kaj najbolj moti v okolju	Povprečna starost gospodinjestev			
	0 - 30	31 - 50	51 - 70	nad 70
Neurejena okolica	3	14	17	2
Hrup	1	5	3	2
Slab zrak	23	30	21	6
Slaba komunalna opremljenost (cesta, voda, razsvetljava)	13	19	9	1

PETESHÁZA FALU BEMUTATÁSA

Petesháza Kopica menti régebbi település. A szép, részint mocsaras völgyet töltés védi a Mura folyóáradása ellen. A falu már 1865-ben kapta az első iskolát. 1963-ban a lakosság helyi járuléka és önkéntes munkával felepítette a tűzoltóotthont, aztán az üzletet, majd a vízvezetékét. A nafta-feldolgozó ipar itt állította fel a nafta-finomítót és a tartályokat. Mellette fekszenek a Terma vendéglátó vállalat medencéi és helyiségei, melyet számos fürdővendég látogat.

GORENJE-VARSTROJ AUTOMOTO társulata néhány évvel ezelőtt^a falu területen rekreációs-központot épített, amely idevonzza a sállak-pálya-verseny kedvelőit. A falu közepén oszlop-szerű barokk emlékmű áll, amelybe 1800-as évszám van belevésve. Ez és még más tényezők arról tanuskodnak, hogy annak ellenére, hogy a vidék mocsaras, mer korán lakott település volt.

Az ankéta alapján, amelyet Petesházán végeztünk, megállapítottuk, hogy a lakosság túlnyomó része elégedett a környezettel, amelyben él. A nagyon elégedettek száma is magas. Elégedetlen néhány százalék, nagyon elégedetlen pedig nincs is. Megállapítottuk, hogy a falusiakat leginkább zavarja a rossz levegő, a rendezetlen környék fa falu egyes részeiben, és úgyszintén a zaj.

Leginkább hiányolják a telefon hálózatot, az erősebb megvilágítást és a változatosabb kultúrétet.

ZGRADBENA STRUKTURA GLEDE NA TIP IN STAROST DRUŽIN TER POGOVORNI JEZIK V DRUŽINAH

Referat pripravila: Vončina Angela, Gimnazija Kranj,
Feher Gabi, SŠC Murska Sobota

Starost stanovanjskih hiš:

Večina stanovanjskih hiš v Petišovcih je bila zgrajena v prvih petnajstih letih po drugi svetovni vojni, to je v letih 1946-1960. Hiše, zgrajene v tem obdobju predstavljajo kar 28% vseh hiš v vasi. Po svoji številčnosti sledijo tej skupini hiše zgrajene v letih 1919-1945, ki zavzemajo 23% vseh stanovanjskih hiš. Iz časa pred letom 1918 je ohranjenih le še 3% stanovanjskih hiš, medtem, ko je bilo po letu 1975 zgrajenih 12% hiš. Vendar pa je ta odstotek zgrajenih hiš še vedno manjši, kot v obdobjih 1961-1970, ko je bilo zgrajenih celo 20% hiš v vasi in 1971-1975, ko novogradnje predstavljajo 13%. Dobljeni podatki kažejo, da večina hiš ni starejših od 37 let (1945-1982), saj je 3/4 hiš v vasi zgrajenih po osvoboditvi, le 1/4 (26%) pa pred drugo svetovno vojno.

Starost stanovanjskih hiš glede na tip gospodinjstva:

Anketa je pokazala, da večina, t.j. 42% kmečkih gospodinjstev, živi v hišah, zgrajenih med 1914 in 1945, le nekaj manj, 35% kmečkih gospodinjstev, pa v hišah, zgrajenih v letih 1946-1960. Približno enako kmečkih gospodinjstev živi v hišah izpred I. svetovne vojne (10,5%), in v tistih, ki so bile zgrajene med leti 1961-1970 (10%). V okviru kmečkih gospodinjstev pa po letu 1971 ini bilo zgrajene nobene hiše, kar nakazuje močno upadanje čistih kmetov.

V okviru mešanih gospodinjstev je stanje precej drugačno. Dobljeni podatki kažejo na precej manjši odstotek mešanih

Tabela: STAROST STANOVANJSKIH ZGRADB GLEDE NA TIP GOSPODINJSTEV V NASELJU PETIŠOVCI

Starost hiš	Tip gospodinjstva					
	Kmečka		Mešana		Delavska	
	št.	%	št.	%	št.	%
Zgrajena pred I. svetovno vojno	2	10,5	4	4	7	6
Med leti 1914 in 1945	8	42	29	31	20	18
Med leti 1946 in 1960	7	36	23	25	30	27
Med leti 1961 in 1970	2	10	23	25	20	18
Po letu 1971	-	-	13	14	31	28

gospodinjstev v hišah izpred I. svetovne vojne (le 4%). Mešana gospodinjstva v hišah, zgrajenih med obema vojnama, so zastopana z 31%, medtem, ko je odstotek gospodinjstev v hišah, zgrajenih po osvoboditvi pa do 1970, enak - 25%. 14% mešanih gospodinjstev živi v hišah, zgrajenih v zadnjih desetih, enajstih letih (po 1971). Ti podatki kažejo, da je število polkmetov dokaj stalno, saj število novo zgrajenih hiš ne upada.

V delavskih gospodinjstvih se stanje še nekoliko spremeni, hiš, zgrajenih pred I. svetovno vojno je le še 6%, občutno več pa je hiš zgrajenih v zadnjem obdobju po letu 1971 - 28%. 18% delavskih gospodinjstev živi v hišah, zgrajenih med obema vojnama, prav toliko pa tudi v hišah, postavljenih med 1961 in 1970. V hišah, zgrajenih po drugi svetovni vojni (1946-1960), živi 27% delavskih gospodinjstev.

Adaptacije:

V naselju Petišovci je velik del, t.j. skoraj 1/2 starih stanovanj adaptiranih. Vrste adaptacij so različne: celotna predelava stanovanja, dozidava in notranja predelava. Glede na tip gospodinjstev so adaptacije naslednje:

- adaptiranih je 1/3, oziroma 35% delavskih stanovanj; od tega ima 20% delavskih gospodinjstev dozidane razne prostore stanovanja;
- 9% jih je notranje predelanih;
- 6% pa jih je v celoti predelanih;
- hiše mešanih gospodinjstev so starejšega tipa, odstotek adaptiranih stanovanj je večji. Vrste adaptacij so iste, kakor pri delavskih stanovanjih;
- 46% stanovanj adaptiranih z dozidavo;
- 15% stanovanj je notranje predelanih;
- 9% pa jih je celotno predelanih;
- pri mešanih gospodinjstvih je torej adaptiranih 45% stanovanj;
- hiše kmečkih gospodinjstev so predvsem starejše;

Tabela: VRSTE ADAPTACIJ GLEDE NA TIP GOSPODINJSTVA V NASELJU PETIŠOVCI

Vrsta adaptacije	Delavska		Mešana		Kmečka	
	št.	%	št.	%	št.	%
Dozidava	23	46	23	46	3	6
Notranja predelava	10	31	17	53	5	15
Celotna predelava	7	21	10	52	2	10
Niso adaptirali	75	57	45	34	10	8

- od vseh kmečkih hiš je adaptiranih v obliki dozidave 15%, notranje predelanih je 25%;
- celotno predelanih je 10% stanovanj;
- skupaj je v kmečkih gospodinjstvih adaptiranih 50% stanovanj;
- v naselju je torej skupno adaptiranih 43% stanovanj. To nam kaže tudi na dejstvo, da se večina prebivalstva ne namerava odseliti.

Starost hiš glede na pogovorni jezik:

Zelo zanimiva je primerjava pogovornega jezika v hišah zgrajenih v posameznih obdobjih. Podatki kažejo, da v hišah zgrajenih še pred I. svetovno vojno uporabljajo kot pogovorni jezik le madžarščino. To stanje še spremeni v hišah nekoliko mlajšega datuma (1914-1945). Kot pogovorni jezik z 49% še vedno prevladuje madžarski jezik, medtem, ko je na drugem mestu slovenščina s 25%.

15% gospodinjstev se doma sporazumeva v slovenskem in madžarskem jeziku. Hrvaščino kot pogovorni jezik uporablja 9% gospodinjstev, le 2% družin pa se sporazumeva v obeh jezikih, v hrvaščini in madžarščini. V naslednji starostni skupini hiš (1946-1960) je madžarščina z 48% še vedno glavni pogovorni jezik v družinah, sledijo družine, ki se sporazumevajo slovensko in madžarsko, slovenščina kot pogovorni jezik pa zavzema 16%. Hrvaško v tej skupini govori 11% gospodinjstev, slovensko in hrvaško hkrati pa le 2%. Prav toliko odstotkov družin se sporazumeva madžarsko in hrvaško, medtem ko kar 3% gospodinjstev uporablja kot pogovorni jezik vse tri jezike: madžarščino, slovenščino in hrvaščino. V skupini hiš zgrajenih med leti 1961-1970 že kar 21% družin govori doma le slovensko, odstotek madžarsko govorečih družin pa je še vedno zelo velik (51%), saj zavzema dobro polovico gospodinjstev iz te starostne skupine hiš. Hrvaščino kot

Tabela: STAROST HIŠE GLEDE NA POGOVORNI JEZIK V DRUŽINI

Starost hiše	Pogovorni jezik v družini						
	Slov.	Madž.	Hrvat.	Sl.+madž.	slov.+hrvaš.	Madž.+ hrv.	Sl.+hr.+m.
Zgrajena pred prvo svetovno vojno		10					
1914-1945	15	29	5	9		1	
1946 - 1960	9	27	6	10	1	1	2
1961-1970	10	24	5	3	1	3	1
Po letu 1970	20	13	5	10		1	1

Tabela: POGOVORNI JEZIK V DRUŽINI GLEDE NA TIP

Govori	Tip gospodinjstva					
	Kmečko		Mešano		Delavsko	
	št.	%	št.	%	št.	%
Samo slovensko	5	26,3	9	9,57	39	34,5
Samo madžarsko	13	68,42	60	63,8	31	27,4
Samo hrvaško	-	-	6	6,4	16	14,1
Slovensko in madžarsko	1	5,26	14	14,9	18	16
Slovensko in hrvaško	-	-	1	1,06	2	1,8
Madžarsko in hrvaško	-	-	2	2,1	4	3,5
Slov.+ Madž.+Hrvaško	-	-	2	21,6	3	2,7

Tabela: POGOVORNI JEZIK PREBIVALCEV PETIŠOVCEV GLEDE NA NJIHOVO STAROST

Govori	0 - 20	21 - 40	41 - 60	nad 60
samo slovensko	32	27	17	10
samo madžarsko	7	18	30	58
samo hrvaško	3	4	5	4
slovensko in madžarsko	100	112	107	54
slovensko in hrvaško	22	26	17	7
madžarsko in hrvaško	6	11	7	6
slovensko, madžarsko in hrvaško	9	10	14	2

Tabela: JEZIK V KATEREM PREBIVALCI PETIŠOVEC NAJPOGOSTEJE BEREJO

	0 - 20	21 - 40	41 - 60	nad 61
slovensko	36	35	28	13
madžarsko	2	9	28	53
hrvaško	4	7	6	2
slovensko, hrvaško	16	26	9	6
slovensko, madžarsko	93	125	108	47
slovensko, hrvaško, madžarsko	6	9	15	3
madžarsko, hrvaško	-	1	-	1

Tabela: JEZIK, V KATEREM PREBIVALCI PETIŠOVEC NAJPOGOSTEJE PIŠEJO

Jezik	0 - 20	21 - 40	41 - 60	nad 61
samo slovensko	43	34	26	20
samo madžarsko	7	16	25	63
samo hrvaško	4	11	10	4
slov. madž.	92	117	101	38
slov. hrvaško	19	29	21	6
madžarsko hrvaško	4	14	3	3
slov. hrv. madž.	10	11	11	6

pogovorni jezik uporablja 11% družin, slovenščino in madžarščino pa 7% družin. Hrvaško in madžarsko hkrati govori 6% gospodinjev, medtem ko je odstotek tistih, ki govorijo slovensko in hrvaško hkrati in tistih, ki govorijo obenem vse tri jezike enak (2%). V skupini hiš, mlajših od 11 let, je očiten porast družin, ki uporabljajo slovenščino kot izključni pogovorni jezik, saj predstavljajo že 40%. Število gospodinjev, ki govorijo madžarsko, se tu zmanjša na 26%. Hrvaščina je zastopana le z 10%, slovenščina in madžarščina hkrati pa z 20%. Madžarsko in hrvaško obenem govori 2% gospodinjev, prav tak odstotek pa zavzemajo tisti, ki se doma pogovarjajo v vseh treh jezikih, ki so na tem območju zastopani.

Karta kaže, da se delež slovensko govorečih družin povečuje predvsem na račun družin, kjer uporabljajo kot pogovorni jezik enakomerno slovenščino in madžarščino. Hrvaščina kot pogovorni jezik stagnira. Takšno stanje je najbrž zato, ker mlajše prebivalstvo zna tako madžarsko kot slovensko (vpliv šole), medtem ko je starejše prebivalstvo zaradi tujih vplivov ohranilo madžarščino kot pogovorni jezik.

Stanje stanovanjskih hiš glede na tip gospodinjstva:

Največ kmečkih gospodinjev, kar 40%, živi še v starih kmečkih hišah, medtem ko je 25% gospodinjev stare kmečke hiše adaptiralo. 30% kmečkih gospodinjev poseduje manjše hiše, le 5% pa jih prebiva v hišah drugega tipa.

Mešanih gospodinjev živi največ (43%) v manjših (delavskih) hišah, skoraj polovica manj (22%), pa jih je adaptiralo kmečke hiše. V starih kmečkih hišah prebiva še 17% mešanih gospodinjev, približno enak odstotek (16%) pa jih živi v modernih novih hišah vilskega tipa. Ostale kategorije hiš posedujeta komaj 2% mešanih gospodinjev.

Tabela: STANJE STANOVANJSKE HIŠE GLEDE NA TIP GOSPODINJSTVA

Stanje hiše	Tip gospodinjstva					
	Kmečka		Mešana		Delavska	
	št.	%	št.	%	št.	%
Stara kmečkashiša	8	40	15	17	13	11
Manjša hiša(delavska)	6	30	39	43	44	38
Moderna nova hiša(vila)	-	-	14	16	37	32
Drugo	1	5	2	2	6	5

Pri delavskih gospodinjstvih se slika precej spremeni. Sicer še vedno največ teh gospodinjstev (38%) živi v manjših (delavskih) hišah, vendar pa se močno poveča odstotek zastopanosti modernih novih hiš vilskega tipa (32%) v tej skupini. V starih kmečkih hišah živi le še 11%, v adaptiranih kmečkih hišah pa 1% delavskih gospodinjstev. Hiše ostalih kategorij poseduje 5% gospodinjstev.

Rezultati kažejo na rast življenjskega standarda pri delavskih gospodinjstvih, na kar vpliva predvsem razvoj industrije in drugih dejavnosti, ter na slab položaj kmečkih gospodinjstev, saj tu modernih novih hiš sploh ni.

Stanje stanovanjskih hiš v naselju Petišovci glede na povprečno starost gospodinjstev:

Največ gospodinjstev s povprečno starostjo od 0 do 30 let živi v manjših (delavskih) hišah (41%), le nekaj manj (37%) pa v modernih novih hišah vilskega tipa. V starih kmečkih in adaptiranih kmečkih hišah živi enak odstotek (8%) družin. V hišah ostalih kategorij živi le 6% gospodinjstev. V naslednji starostni skupini 31-50 let so prav tako najpogostejše (delavske) hiše, saj v njih živi dobra polovica teh gospodinjstev (51%). Moderne nove hiše posedujejo že 20% družin, adaptirane kmečke hiše pa 18% gospodinjstev. V starih kmečkih hišah živi le 8% gospodinjstev, medtem ko le 2% družin živi v hišah ostalih kategorij. Med družinami, katerih povprečna starost je 51-70 let, se stanje opazno spremeni. Močno se poveča delež gospodinjstev v starih kmečkih hišah (24%) in adaptiranih kmečkih hišah (29%). Še vedno pa največ družin (31%) živi v manjših delavskih hišah. Moderne nove hiše poseduje 11% gospodinjstev, hiše ostalih kategorij pa 5% družin.

Tabela: VRSTE STANOVANJSKIH HIŠ GLEDE NA POVPREČNO STAROST GOSPODINJSTEV

Vrsta hiš	Povprečna starost gospodinjstev							
	0 - 30		31 - 50		51 - 70		nad 70	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
Stara kmečka hiša	5	8	8	9	13	24	10	50
Adaptirana kmečka hiša	5	8	15	18	16	29	4	20
Manjša hiša (delavska)	26	41	44	51	17	31	6	30
Moderna nova hiša (vila)	23	37	17	20	6	11	-	-
Drugo	4	6	2	2	3	5	-	-

Za starostno skupino gospodinjstev nad 70 let je značilno, da kar polovica gospodinjstev (50%) prebiva v starih kmečkih hišah, od ostalih gospodinjstev pa 20% v adaptiranih kmečkih hišah in 30% v manjših delavskih hišah. Te ugotovitve kažejo, da je v Petišovcih na splošno največ manjših delavskih hiš, od povprečne starosti gospodinjstev pa je odvisno, v katerih tipih hiš prebiva največ družin. Tako je pri mlajših družinah dovolj novogradenj, medtem ko starejša gospodinjstva prebivajo še predvsem v starih kmečkih hišah.

AZ ÉPÍTKEZÉS JELLEGE A CSALÁD TÍPUSÁRA ÉS KORÁRA NEZVE

Petesháza tipikus pannon falu. Jellegzetes rá, hogy legtöbb ház nem idősebb 37 évnél, hisz a házak háromnegyed része a II. világháború után épült. A lakoházak és a háztartások típusának összefüggéséről megállapíthatjuk, hogy a földműves családok legtöbbször a két háború közötti időben épült házakban lakik. A vegyes típusú családok is nagyjából ebből a korból származó házakban élnek. A legtöbb munkáscsalád az utolsó évtizedekben épült házakban lakik. Érdekes az egyes korszakokban épült házakban használatos nyelv összehasonlítása. Az I. világháború előtt épült házakban kizárólag magyarul beszélnek, az újabb keletkezésű házakban három nyelv használatos: szlovén és magyar, amelyek túlsúlyban vannak, és a horvát nyelv. Ez arra utal, hogy az idősebb lakosság körében megmaradt a magyar, mint beszédnyelv, a fiatalok pedig a kétnyelvű iskola és általában az egész társadalmi élet hatására mind a két nyelvet használják. Az is megállapítható, hogy Petesházán a legtöbb család kisebb munkásházakban él. Figyelemre méltó még az is, hogy az idősebb családok főképp idősebb parasztházakban élnek, a fiatalabb családok pedig korszerű, új, villa-szerű házakban.

ADAPTÁCIÓ

Petesháza községben a lakásoknak mintegy felet adaptáltak. Az adaptáció jellege különböző: a lakás teljes átépítése, hozzáépítés vagy belső átépítés. A munkáslakásokban van a legkevesebb adaptáció. A vegyes háztartásoknál már több az adaptáció, mert azok régebbi lakásokban élnek, legtöbb adaptáció van a parasztháztartásokban.

SPLOŠNE DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE NASELJA PETIŠOVCI

Referat pripravili: Urša Grabec, Pedagoška gimnazija Slovenj Gradec,
Beata Krivec, I.gimn., Ljubljana-Bežigrad

Pri proučevanju demografskih značilnosti naselja Petišovci, ki leži na narodnostno mešanem ozemlju in šteje več kot 800 prebivalcev, sva uporabili naslednje statistične podatke: starostna, spolna, izobrazbena struktura prebivalstva, indeks staranja, podatke aktivnega in vzdrževanega prebivalstva, zaposlovanje prebivalcev po aktivnostih (primarne, sekundarne, terciarne, kvartarne).

Na osnovi zbranih podatkov smo izdelali tudi grafikone in diagrame, da bi bila predstava boljša.

Starostna sestava prebivalcev je ponazorjena s starostno piramido. Po popisu iz leta 1981, ko so Petišovci šteli skupno 886 prebivalcev, od tega 427 moških in 459 žensk, je število prebivalcev starih nad 65 let le 42, starih manj od 4 leta pa 48. Vendar to velja le za skupno število, če pa pogledamo starostno strukturo za moške in ženske posebej, je stanje takšno, da je moških starih manj kot 4 leta 25, 12 pa starejših od 65 let, pri ženskah pa od skupnega števila 459, 23 mlajših kot 4 leta in 30 starejših od 65 let. Omeniti pa je potrebno, da je največ prebivalcev, tako ženskih kot moških v starostnem razredu 25-29 let.

žensk 50 + moških 67 = skupaj 117

Indeks staranja nam pokaže razmerje med številom prebivalstva starega 65 let in številom otrok pod 14 let

$$I = \frac{\text{nad 65 let} \times 100}{\text{pod 14 let}}$$

Tabela: STAROSTNA STRUKTURA IN INDEKS STARANJA PREBIVALSTVA V NASELJU PETIŠOVCI

Popisi prebivalstva	Starostni razredi			indeks staranja
	0 - 14	15 - 64	nad 65	
1961	218	575	68	31,2
1971	204	579	100	49,0
1981	174	591	114	65,5

Tabela: KRAJEVNO POREKLO PREBIVALCEV NASELJA PEPIŠOVCI GLEDE NA NJIHOVO STAROST IN SPOL

	0 - 20 let		21 - 40 let		41 - 60 let		nad 61 let	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Domačini	68	70	70	50	58	55	29	38
V mešanem nacionalnem območju	-	5	20	21	18	31	11	23
V drugih delih								
Prekmurja	1	-	4	6	5	6	3	2
Iz drugih krajev								
Slovenije	4	3	4	3	3	3	1	2
Druge republike	24	18	15	19	9	9	8	9
Ostalo	3	8	-	3	-	1	-	4

Tabela: DIJAKI SREDNJIH ŠOL (ŠTIPENDISTI)

Vrsta šole	Moški		Ženske	
	Štipendije		Štipendije	
	da	ne	da	ne
strokovna šola v Lendavi		4	1	
srednja šola	4	2	1	
strokovna šola v Murski Soboti			1	
srednja šola v Murski Soboti	1		4	1
višja in visoka šola v Mariboru	3		1	1
višja in visoka šola v Ljubljani			1,	
srednja šola v Mariboru	1			
srednja šola Ruše				
zagrebški šolski center		2		
madžarska			1	
Costinska šola Radenci	1			

Če pogledamo indeks staranja od 1961 do 1981 leta vidimo, da se prebivalstvo stara in sicer je porast indeksa staranja od 31 na 65.

Število šolajočih po obveznem šolanju v Petišovcih je 33, od tega 20 fantov in 13 deklet. Štipendijo pa dobiva 22 šolajočih, od tega 10 deklet. Največ študentov obiskuje srednjo šolo Lendava, največ neštudentov pa strokovno šolo v Lendavi. Od celotnega števila šolajočih je najmanj študentov višjih in visokih šol, od tega 5 v Mariboru in 1 v Ljubljani (glej grafikone).

Izobrazbena struktura prebivalstva

Na grafikonu, kjer je prikazana izobrazbena struktura prebivalcev Petišovec, opazimo, da se izobrazba pri moških in ženskah nekoliko razlikuje. Tako pri ženskah v starostnem razredu od 21 let naprej prevladuje končana osnovna šola, sledi nedokončana osnovna šola. Dosti žensk ima poklicno srednjo šolo, najmanjši pa je delež z višjo in visoko izobrazbo.

Tudi pri moških v starosti od 21-40 let prevladuje končana osnovna šola, za razliko od žensk pa ji sledi poklicna šola. Med moškimi jih je manj z nedokončano osnovno šolo kot med ženskami. Število moških z visoko in višjo izobrazbo je v vseh starostnih razredih v primerjavi z ženskami večji.

Delež aktivnega prebivalstva Petišovec je precej podoben drugim naseljem v občini Lendava.

Tabela: IZOBRAZBENA STRUKTURA PREBIVALCEV NASELJA PETIŠOVCI GLEDE NA SPOL IN NJIHOVO STAROST

	0 - 20		20 - 40		41 - 60		nad 61	
	Moški	Ženske	Moški	Ženske	Moški	Ženske	Moški	Ženske
Šolarji	52	35	1					
Manj kot OŠ (8 let)	1	2	7	10	9	20	11	30
OŠ	11	25	31	57	49	76	29	46
Poklicna	5	2	42	18	27	4	5	-
Srednja	7	13	19	15	7	6	1	-
Višja, visoka (fakulteta)	-	-	7	5	1	1	-	-

	<u>skupaj</u>	<u>ženske</u>	<u>moški</u>
aktivno prebivalstvo	394 (48%)	153	241
vzdrževano preb.	311 (38%)	203	109
z osebnim dohodkom	115 (14%)	70	45

Opazili smo, da je število aktivnih kmetovalcev od leta 1953 do 1971 neprestano padalo. Po podatkih popisa iz leta 1981 jih je le še 8%. V nasprotju s kmetijstvom pa aktivno prebivalstvo v industriji od leta 1953 do leta 1971 naglo narašča in tako v letu 1971 doseže skoraj polovico. Delež zaposlenih v terciarnih dejavnostih je sicer v porastu, vendar jih je v primerjavi z ostalimi aktivnostmi še vedno malo.

Do leta 1961 je ta delež močno narasel, potem do leta 1971 malenkostno padel. V obdobju od 1953 do 1961 je aktivno prebivalstvo v kvartarnih dejavnostih padlo, potem pa je do leta 1971 doseglo tisto raven, ki jo je imelo leta 1953.

Pri splošnih demografskih karakteristikah naselja Petišovci pa je pomemben tudi delež kmečkega prebivalstva. Med prebivalci starimi nad 15 let je 96% aktivnih in 4% vzdrževanih moških in 85% aktivnih žensk ter 16% vzdrževanih (leto 1981).

Skupen delež kmečkega prebivalstva je začel padati 1961 leta, med leti 1971 in 1981 pa je ta padec še občutnejši.

Delež aktivnega kmečkega prebivalstva med leti 1961 in 1971 stagnira, po letu 1971 pa imamo zelo nagel padec.

Pri vzdrževanem kmečkem prebivalstvu imamo konstantno umirjen padec od leta 1961 do 1981.

V času našega tabora smo prišli do zaključka, da število ljudi, ki bi se ukvarjali s kmetijstvom upada, mlajše generacije se zaposlujejo v neagrarnih panogah, ki prinašajo stalnejši zaslužek.

Tabela: AKTIVNI PREBIVALCI PO DEJAVNOSTIH V NASELJU PETIŠOVCI

Leto	Primar		Sekundar		Terciar		Kvartar		Ostalo		Skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
1953	230	55	124	30	12	3	10	2,4	33	9,0	414	
1961	252	55,1	194	42,4	31	6,8	8	1,7	17	3,7	457	
1971	205	41,2	188	37,8	22	4,4	10	2,0	2	0,4	497	

ÖSSZEFOGLALÓ A NÉPESEDÉSÉRŐL ÉS ANNAK VÁLTOZÁSAI RÓL

Áttanulmányoztuk Petesháza település demográfiai jellegzetességeit, amelynek az 1981-es összeírás alapján 886 lakosa van. Csoportunk megállapította a lakosság öregségi, nemi, képzettségi összetételét, az előregedés viszonyszámát, a lakosság tevékeny és gyámoltott részét, a lakosság foglalkoztatottságát, a paraszt lakosságot.

Megállapítások:

Petesháza település lakosságának legnagyobb része a 25-29 életévűek közé tartozik. A 65 éven felüli és a 4 éven aluli lakosok aránya egyhelyben áll. Az előregedés viszonyszáma azt mutatja, hogy a lakosság 1953-tól 1971-ig előregedett.

A kötelező iskolabajáras utáni továbbtanulók száma növekedett az előző évekhez viszonyítva. A férfiak végzettsége magasabbfokú mint a nőké. A településen legtöbb az általános iskolát végzettek száma, ezután következnek azok, akik még azt sem fejezték be, majd a szakiskolát és a középiskolát végzettek. Az aktív lakosság tevékenységét elsődleges, másodlagos, harmadlagos és negyedlogos csoportokba osztjuk, és ennek az összetétele hasonló Lendva község többi településéhez.

A lakosság földműveléssel foglalkozó része csökkenni kezd 1961-ben, 1971 és 1981 között az eses fokozottabb. 1961 és 1971 között az állapot egy helyben áll, míg 1971 után hirtelen csökken.

A gyámoltott parasztlakosság számának csökkenése 1961 és 1981 között allandó.

MIGRACIJSKA OBELEŽJA PREBIVALSTVA NASELJA PETIŠOVCI

Referat pripravili: Plohl Irena, GMZ Maribor

Gueiner Marija, Zvezna gimnazija za Slovence,
Celovec

Migracije so gibanje prebivalstva iz ene lokacije v prostoru k drugi lokaciji in sodijo med najkompleksnejše komponente v rasti in spremembi števila prebivalstva.

Večina prebivalstva iz Petišovc je zaposlenih izvensvojega domačega kraja. V domačem kraju je zaposlenih 44 moških, ter 12 žensk. Največ prebivalcev iz Petišovc je zaposlenih v Lendavi, moških 123, žensk pa le 23. Moški še hodijo na delo v Zagreb (2), Kidričevo (1), Čakovec (1), Lakuš (1), Dolga vas (1), Mursko Središče (7), Murska Sobota (2), ter v druge kraje (14). Ugotovili smo, da ženske še zmeraj ostajajo doma kot gospodinje in kmetovalke. Kraj bivanja in zaposlitev se v tem področju več ne ujemata, zato govorimo o dnevni migraciji delavcev, oziroma o vozečih ali dnevnih migrantih. Večinoma delavcev se vozi na delovna mesta z avtobusom (63), z avtomobilom (29), z motornim kolesom (24). Večina delavk se vozi na delovna mesta z avtobusom (64), s kolesom (19).

Za občino Lendavo je značilno, da za naraščanjem delovnih mest narašča tudi delež dnevnih migrantov. Porast števila delovnih mest je za delovno silo obeh splošnih zelo enakomeren. Rezultati ankete so pokazali, da v Petišovcih prevladuje nizko kvalificirana delovna sila. V Petišovcih ima 13 ljudi visoko šolo, 58 srednjo šolo, poklicno šolo jih ima 93, osnovno šolo 324.

Tabela: ZAPOSLENI IZ NASELJA PETIŠOVCI PO SPOLU IN KRAJU ZAPOSLOTVE

Kraj zaposlitve	Spol	
	Moški	Ženske
Lendava	123	83
Petišovci	44	12
M.Središče	7	2
M.Sobota	2	-
Čakovec	1	-
Dolga vas	1	-
Velika Polana		1
Kidričevo	1	-
Zagreb	2	-
D.Lakoš	1	-

V dnevno migracijo so najštevilneje vključeni prebivalci v starosti 20 - 35 let. Trajne migracije prebivalstva pokažemo z dvema grafikonom, ki nam prikažeta priselitev in odselitev v obdobju 1950-1982. V obdobju 1961-1971 se je odselilo največ prebivalcev (95). Od tega 47 žensk in 48 moških. V zadnjih letih pa se je močno razvila industrija, tako so dobili prebivalci Petišovce zaposlitev. Zaradi tega se je zmanjšalo število odseljavanja (Slovencev in Madžarov enakomerno). V preseljevanje so najštevilneje vključeni prebivalci v starosti od 21 - 40 let. Moških se je odselilo 64, žensk 71, od starosti 41 - 60 let se je odselilo 41 moških in 35 žensk. Ugotovili smo, da je polovica imigracij omejena na nacionalno mešanem ozemlju, kar pomeni da pripadniki madžarske narodnosti neradi zapuščajo nacionalno mešano ozemlje. Večje število žensk kot moških se je odselilo v tujino, v druge republike, v druge kraje Slovenije ter v druge dele Prekmurja. Glavni vzroki za odselitve so poroka, šele na drugem mestu pa zaposlitev. Več kot polovica - 210 odseljencev je nekvalificiranih, dobra četrtina pa kvalificiranih oziroma s srednjo šolo. 46 moških in 70 žensk ima končano osnovno šolo. 29 moških in 10 žensk ima poklicno šolo. 9 moških in 5 žensk ima višjo šolo.

Tudi pri priseljencih prevladujejo priseljenci iz nacionalno mešanega ozemlja, to je 134 prebivalcev. Največ se jih preseli med starostjo 21-40 let. Žatem priseljenci iz drugih republik 91, drugih krajev Prekmurja 27, drugih krajev SRS 22.

Prekmurje je obmejna regija iz katere se je odvečna kmečka delovna sila zaposlovala zunaj domače regije in je zato podvržena vplivom zdomstva. Po številu začasno zaposlenih v tujini je lendavska občina na 3. mestu v Sloveniji. Da bi se podrobneje seznanili s procesom zdomstva, smo analizirali podatke po popisu prebivalstva 1981 začasno zaposlenih v

Tabela: OBDOBJA ODSELTIVE DRUŽINSKIH ČLANOV GLEDE NA SPOL

Spol	Leto odselitve			
	- 1950	51 - 60	61 - 70	po 71
Moški	4	20	48	34
Ženske	8	14	47	34

Tabela: POVPREČNA STAROST IN SPOL NASELJENIH DRUŽINSKIH ČLANOV

Povprečna starost	Spol			
	Moški		Ženske	
	št.	%	št.	%
0 - 20 let	2	1,8	2	1,8
21 - 40 let	64	59,3	71	65
41 - 60 let	41	38	35	32,1
nad 61	1	0,9	1	0,9

Tabela: OSELJENI DRUŽINSKI ČLANI GLEDE NA SPOL IN PODROČJE PRISELITVE

Naselja	Moški		Ženske	
	št.	%	št.	%
Naselja-nacionalno mešana	52	50,4	46	42,6
drugi del Prekmurja	2	3,4	2	1,9
drugi kraji SR Slovenije	6	5,8	8	7,4
druge republike	21	20,4	18	16,7
druge države	22	21,4	34	31,4

Tabela: ODBELJENI GOSPODINJSKI ČLANI GLEDE NA SPOL IN IZOBRAZBO

Izobrazba	Moški		Ženske	
	št.	%	št.	%
manj kot OŠ	2	1,9	4	3,7
OŠ	46	44,2	71	67,0
poklicna	29	27,9	10	9,4
srednja	18	17,3	16	15,1
višja, visoka	9	8,6	5	4,7

Tabela: PRISELJENE DRUŽINE GLEDE NA TIP IN KRAJEVNO POREKLO

Od kod so se priselili:	Knečka		Mešana		Delavska	
	št.	%	št.	%	št.	%
Iz naselij občine						
Lendava	2	40	8	57	9	31
Ostalo Prekmurje	-		-		2	6,8
Ostala naselja SRS	2	40	4	29	5	17,2
Ostala naselja SRH	1	20	2	14,3	8	27,6
Ostalo	-		-		5	17,2

tujini. Vzroki za odhajanje v tujino so največkrat pomanjkanje ustreznih delovnih mest in zaslužek. Število zdomcev v Petišovcih je 271, od teh se jih misli vrniti 19. Zdomce bi lahko privabili domov s širjenjem delovnih mest v industriji, vendar s tem problem ni rešen. Množica zdomcev, ki predstavlja po večini kvalificirano delovno silo, bi se bila pripravljena vrniti domov, če bi našla delo. Zdomci vlagajo denar v zgraditev novih hiš, gospodarskih izposlopjih, za nakup gospodinjskih in kmečkih strojev ter avtomobilov. Delavec, ki je bil prej kmet, je pod vplivom visoko razvite nemške ali švicarske družbe spremenil svoje želje, zato ga delo na kmetiji ne mika več. V Petišovcih tako zdomci niso pripomogli k napredku kmetijstva. Vzroki za sezonsko zaposlovanje so splošni, ki veljajo za celotno Prekmurje in posebni, ki veljajo za naše obravnavano območje. Med splošnimi vzroki je prenaseljenost ena izmed najvažnejših.

Na območju Petišovec se pojavljajo tri oblike sezonskega zaposlovanja:

- tedenske migracije;
- za več let;
- trajna naselitev.

Priseljena gospodinjstva

Z našo letošnjo anketo smo skušali ugotavljati tudi vzroke za priselitve in kraj, od koder so se preselile cele družine v naselje Petišovci.

Naše ugotovitve o vzroku naselitve glede na povprečno starost družine so naslednje:

	0 - 30	31 - 50	51 - 70	nad 71
Zaposlitev	1	1	-	-
Stanovanje	10	14	5	1
Šolanje	1	-	-	-
Ostalo	6	8	7	4

Ugotovili smo, da je najpogostejši vzrok za naselitev prav stanovanje, zato smo ugotavljali, na kakšen način so priseljena gospodinjstva prišla do stanovanja.

	0 - 30	31 - 50	51 - 70	nad 70
- s posredovanjem znancev	1	-	1	-
- kupili hišo	4	2	6	1
- zidali hišo	-	-	2	4
- adaptirali staro hišo	11	10	-	-

S pomočjo anket smo tako ugotovili, da so mlade družine prišle do stanovanj predvsem s pomočjo adaptacije starejše stanovanjske hiše. Nove hiše so zidale družine srednjih let, ki so se z leti ustvarile močnejšo ekonomsko osnovo. Nekaj gospodinjstev

Tabela: VZROK PRISELITVE PREBIVALCEV NASELJA PEPIŠOVCI GLEDE NA NJIHOVO STAROST IN SPOL

Vzrok priselitve	Starost in spol							
	0 - 20 let		21-40 let		41-60 let		nad 60 let	
	Moški	Ženske	Moški	Ženske	Moški	Ženske	Moški	Ženske
POROKA		2	21	19	17	29	7	26
DELO				1	3	4	1	
STANOVANJE	10	15	15	16	7	6	3	3
OSTALO	4	1			1	2	6	7
BREZ ODGOVORA	5	6	2	3	2	3	1	3

Največ gospodinjstev se je priselilo iz nacionalno mešanega ozemlja, njihova povprečna starost je 25 let. Priselili so se iz naselij občine Lendava (19). Večina teh družin ima mešano gospodinjstvo. Priseljenci prihajajo še iz drugih krajev Slovenije, vendar je teh manj, le 11, nekaj jih je iz sosednje Hrvaške (11), 2 iz ostalih krajev Prekmurja, 5 pa še od drugod.

PETESHÁZA LAKOSSÁGÁNAK MIGRÁCIÓJA

Petesháza lakosságánál az idegymunka következtében a lakóhelyváltoztatás 3 alakját találhatjuk meg:

1. heti migráció
2. évekig terjedő migráció
3. és tartós lakóhelyváltoztatás

A lakosság többsége az otthoni tájon kívül kapott foglalkozást. A lakóhelyen, Petesházán 44 férfi és 12 nő kapott állást. A lakosság legnagyobb része Lendvára utazik. Petesházán túlnyomóan az alacsony szakképzettségű munkások vannak. Magas fokú szakképzettsége 13 személynek van. 58-nak középfokú szakképzettsége van, 93-nak szakiskolája, elemi fokú képzettsége 324 személynek van.

Tartós lakóhelyváltozást beköltözködéssre és kiköltözködéssre osszuk 1950 óta a falu elköltözködéssel 210 lakosságot veszítettével. A lakosság legnagyobb része a Murántól nemzetileg vegyes lakosú területére költözött. Néhány pedig külföldre, más köztársaságra, Szlovénia vagy Murántól más részére vándorolt. A beköltözöttek legnagyobb része Szlovénia és Horvátország szomszédos településeiről érkezik. A költözködés oka első sorban a házosság, második helyen pedig az állás van. Petesházának negatív a lakóhelyváltoztatásának a mérlege, ami azt jelenti, hogy sokkal több az elköltözők száma.

A külföldön élő munkások száma szerint Lendva a harmadik helyen van. Petesházán az idegymunkások száma 271. Csak 19 tért vissza a vendégmunkáról.

Petesházára való beköltözködés oka legtöbbször a lakás, amelyhez a régi épület adaptációjával jutottak. A legtöbb betelepülés Lendva község vegyes nemzetiségű területéről történt, riább esetben Szlovénia egyéb területéről vagy pedig a szomszédos Horvátországból.

SOCIALNO-EKONOMSKA STRUKTURA GOSPODINJSTEV

Referat pripravila: Mojca Švab - G M Z Maribor

Urisk Zmago - Št. tehnična Lendava

Ugotovitve o socialno ekonomski strukturi gospodinjstev so predvsem rezultat anketiranja. Anketirali smo prebivalce naselja Petišovci. Razlikujejo se po tipu gospodinjstva, številu članov, opremljenosti, načinu pridobivanja dohodka itd...

V anketo je bilo zajetih 252 gospodinjstev. Od skupno 266, kolikor jih beleži popis prebivalstva (1981), kar pomeni 95% vseh gospodinjstev.

Število gospodinjstev je v zadnjih 20 letih naraščalo vzporedno s stalnim naraščanjem števila prebivalcev. Leta 1961 je bilo v naselju Petišovci 231 gospodinjstev, do leta 1981 je naraslo na 266 gospodinjstev. Gibanje števila gospodinjstev smo ponazorili tudi z indeksom naraščanja. V obdobju 1961/82 je indeks naraščanja gospodinjstev večji od 100-115.

V naselju smo se srečali s tremi tipi gospodinjstev: kmečkimi, mešanimi in delavskimi. Kmečka gospodinjstva pridobivajo ves dohodek izključno s kmetijstvom. Mešana gospodinjstva se ukvarjajo s kmetijstvom, njihovi člani pa so zaposleni še v drugih dejavnostih. Večinoma se zaposlujejo moški, ženske in starejši pa ostajajo doma in delajo na kmetiji. Delavska gospodinjstva se preživljajo izključno z dohodki izven kmetijstva.

S pomočjo rezultatov anket smo razdelili vse tri tipe gospodinjstev tudi glede na povprečno starost:

Povprečna starost gospodinjstev glede na tip gospodinjstva

	-30	31-50	51-70	nad 71	Skupaj
K	-	1	12	5	18
M	32	49	21	7	109
D	43	36	22	7	113

Tabela kaže na to, da delavska gospodinjstva prevladujejo. Število kmečkih gospodinjstev se je glede na leto 1961 močno zmanjšalo. Indeks za ta gospodinjstva v obdobju 1961/82 znaša komaj 24. Na drugi strani pa se je število mešanih in delavskih gospodinjstev glede na leto 1961 precej povečalo. Indeks za naraščanje števila mešanih gospodinjstev znaša 110, za delavska gospodinjstva pa kar 194, torej se je število le-tih povečalo v tem obdobju skoraj za 2x. Vzrok je v hitrem širjenju industrije, predvsem pa nahajališče nafte.

Ugotovili smo, da se gospodinjstva razlikujejo tudi po številu članov. Največ je gospodinjstev z 2, 3 in 4 člani. Število teh gospodinjstev je v obdobju 1961/82 zelo naraščalo, medtem ko je število gospodinjstev z več člani upadalo.

Gospodinjstva v letu 1961 in 1982 po številu članov

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	nad 11
1961	20	42	46	54	37	16	9	6	-	-	1
1982	28	51	48	54	16	10	6	-	2	1	-
Indeks 140	121	104	100	100	70	62	66	-	-	-	-

Povprečna starost družin glede na tip gospodinjstva

Pomemben kazalec življenjskega standarda je opremljenost stanovanj z elementi komunalne infrastrukture, kot so kopalnice, stranišče, vodovod, itd.

Še posebej v zadnjem času, ko je v talni vodi vedno več škodljivih snovi, je pomembno, da se čimveč gospodinjstev priključi na vodovod, saj jim je le tako zagotovljena uporaba čiste in zdrave pitne vode. Veliko problemov je tudi z neurejeno kanalizacijo marsikje pa smo opazili v neposredni bližini vodnjaka sanitarno neurejeno gnojišče.

OPREMLJENOST GOSPODINJSTVA GLEDE NA TIP GOSPODINJSTVA

	voda	WC	kopal.	radio	hladilnik	zmrz.skr.	pralni stroj
K	15	6	7	13	12	11	7
M	86	55	63	81	78	73	74
D	108	101	86	100	97	90	88
%	83	69	62	77	74	69	67

	TV	barvni TV	motorno kolo	avto	el.	telefon
K	9	1	4	2	19	-
M	70	10	37	44	87	1
D	84	26	45	58	113	2
%	64	15	34	41	85	1

Opremljenost gospodinjstva glede na starost

	voda	WC	kopal.	radio	hladilnik	mrz. skrinja	pralni stroj
0-30	58	55	50	63	58	52	54
31-50	87	58	70	80	73	79	78
51-70	46	33	32	36	43	37	33
nad 71	18	6	4	14	13	11	4

	TV	barvni TV	motorno kolo	avto	el.	telefon
0-30	54	10	25	39	69	-
31-50	67	18	41	50	84	3
51-70	31	9	18	14	48	0
nad 71	10	-	2	1	18	-

Od 252 anketiranih gospodinjstev v Petišovcih jih ima 162 (64%) stranišče v hiši, 156 (62%) kopalnico, 194 (77%) radio, 187 (74%) hladilnik, 174 (69%) zamrzovalno skrinjo, 169 (67%) pralni stroj, televizijo 163 (64%), barvna televizija 37 (15%), motorno kolo 86 (34%), avtomobil 104 (41%), in le 3 telefoni.

Najboljše so opremljena delavska in mešana gospodinjstva s povprečno starostjo od 31 do 50 let, še posebej, če je kdo od družinskih članov na začasnem delu v tujini.

Tabela: OPREMLJENOST STANOVANJ GLEDE NA TIP IN POVPREČNO STAROST GOSPODINJSTEV

Opremljenost gospodinjstev	0 - 30			31 - 50			51 - 70			nad 70		
	K	M	D	K	M	D	K	M	D	K	M	D
tekoča voda		14	44	1	52	34	9	14	23	5	6	7
stranišča v hiši		11	44	1	32	25	4	10	19	1	2	3
kopalnica		10	40	-	41	29	6	10	16	1	2	1
radio		16	47	1	48	32	8	13	15	4	4	6
hladilnik		13	45	-	45	28	8	15	20	4	5	4
zamrzovalna skrinja		13	39	-	42	32	8	14	15	3	4	4
pralni stroj		13	41		46	32	6	14	13	1	1	2
televizor		14	40	1	41	26	5	13	13	3	2	5
televizor		-	10	1	8	10	1	2	6	-	-	-
motorna kolesa		4	21	-	25	16	3	7	8	1	1	-
avtomobil		8	31	-	28	22	1	8	5	1	-	-
elektrika		16	48	1	50	34	9	15	24	5	6	7
telefon					1	2						

SZOCIÁLIS-GAZDASÁGI ÖSSZETÉTEL

Az anketa 252 háztartást ölelt fel, vagyis az 1981 ben összeírtak 95%-át.

Megállapítottuk, hogy Peteshazán 18 földműves, 109 vegyes és 113 munkás jellegű háztartás van. A földműves háztartások száma az utóbbi időben csökkent, mely arra utal, hogy Peteshaza az agrar településből átvaltozik nem agrar településsé.

Ugyesint 1961 után csökkent a családtagok száma is.

A legkorszerűben vannak felszerelve azok a munkásháztartások, amelynek tagjai 30-50 évesek, különösen, ha valamelyik családtag külföldön dolgozik.

KMETIJSTVO

Referat pripravili: Wohinz Lucija, Zvezna gimnazija za Slovence,
Celovec

Sereinig Uši, Zvezna gimnazija za Slovence,
Celovec

Praviček Beno, I.gimnazija Maribor

Ankete so bile letos zelo obsežne in so vsebovale mnogo vprašanj s področja kmetijstva. S pomočjo teh anket smo kasneje po analizi razbrali marsikaj novega in koristnega glede bodočih sprememb v načinu kmetovanja. KO Petišovci obsega 1154 ha. Njiv je 572 ha, travnikov 264 ha, sadovnjakov 13 ha, pašnikov 93 ha, gozdov 9 ha, močvirja 17 ha in nerodovitnih površin 185 ha.

Zraven anketiranja smo opravili tudi kartiranje teh zemljišč. Tako, da smo se na lastne oči prepričali kaj so zgradili in kako gospodarijo na svoji zemlji v KO Petišovci. Opazili smo, da ta kraj leži na zelo ugodni geografski legi, saj leži v subpanonskem pasu na ravnini južno od Lendave. Vendar ima malo padavin, toda 60% le-te padajo v vegetacijski dobi (junij, julij) ravno takrat ko kmetijski posevki najbolj potrebujejo vodo. Ostalih 40% padavin pade pozimi. Vendar je za te padavine usodno, da večkrat padejo v obliki toče, kar naredi škodo na posevkih in obenem dodatne težave kmetovalcem. Tudi prst ni najboljša, saj je po večini mastna - glinasta (lončarji) ponekod pa še zamočvirjeno (ob Muri). Iz anket smo razbrali, da je največ polj. Po odgovorih anketiranih na posamezna vprašanja smo razdelili kmetijstvo na več podvprašanj.

Struktura kmečkega prebivalstva

Eno izmed vprašanj v anketi je obravnavalo tudi občane s stališča kdo dela in v kakšni obliki. Tako imamo gospodarje, žene, otroke in druge, ki pa delajo ali stalno ali po delu, občasno ali pa z najeto delovno silo.

Tabela: DELO NA KMETIJI GLEDE NA TIP GOSPODINJSTEV

Kako dela na kmetiji	Kmečko					Mešano				
	gospodar	žena	otroci	starši	drugo	gospodar	žena	otroci	starši	drugi
Stalno,edino delo	10	11	1	-	-	27	55	6	5	-
Po delu	-	-	4	-	-31	315	25	25	2	4
Občasno	-	-	2	-	-	-	-	16	-	2
Najeta del.silva	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1

Intenzivnost obdelovanja kmetijskih površin kmečkega prebivalstva

V anketi so razdelili kmečko-delovno silo po intenzivnosti obdelovanja na več kategorij. Glede na intenzivnost obdelovanja oz. neintenzivnost. Mi pa smo ob analizi kategorizirali tudi starostne dobe gospodinjestev. Tako smo iz naših anket razbrali, da je v Petišovcih največ gospodinjestev starih od 31 do 50 let, ki intenzivno obdelujejo zemljo. Sledijo po starosti od 51 do 70 let, ki obdelujejo zemljo izključno samo intenzivno. Nato pa so še mladi do 30 in starejši od 70 let, ki po svojih močeh obdelujejo zemljo kar se da intenzivnejše. Intenzivnost obdelave je v Petišovcih odvisna od starosti kmetov.

Mehanizacija in viri za nakup strojev

Zaradi velike razparceliranosti oz. razdrobljenosti posestev ter glede na starost gospodinjstva je KO Petišovci slabo mehanizirano. Največ je traktorjev s priključki ali brez, sledijo motokultivatorji - za katere je precejšnje zanimanje oz. povpraševanje. V vasi je tudi nekaj kosilnic in manjše število žag.

Viri sredstev za nakup strojev oz. mehanizacijo kmetijstva so naslednji. Pri mešanih gospodarstvih v glavnem dohodek iz nekmetijskih dejavnosti (delavci), pri kmečkih gospodinjstvih pa dohodek iz kmetijske dejavnosti, to so izključno kmetje z živinorejskimi proizvodi (mleko). Za razvoj mehanizacije vidim prednost v zložbi oz. komasaciji zemljišč.

Kooperacija z zadrugo

V KO Petišovci je še vedno veliko tako kmečkega kot mešanega gospodinjstva, ki ne sodeluje, se ne povezuje z zadrugo. Tisti, ki sodelujejo z zadrugo se v zadnjem času tesneje povezujejo z

Tabela: VZROKI SPREMEMB V IZRABI ZEMLJE GLEDE NA TIP GOSPODINJSTEV

	Kmečko		Mešano		Delavsko	
	št.	%	št.	%	št.	%
D	12	20	24	52	3	50
B	2	11	17	36	1	16
C	1	5				
D			1	2		
F					1	16
H	1	5				
I	1	5	4	8	1	16

- A - ostarela kmečka delovna sila
 B - pomanjkanje kmečke delovne sile
 C - nemogoča mehanizacija
 D - slaba zemlja
 F - velika oddaljenost parcel
 H - divjačina
 I - drugo

Tabela: UPORABA KMETIJSKE MEHANIZACIJE GLEDE NA TIP IN POVPREČNO STAROST GOSPODINJSTEV

Vrsta mehani- zacije	0 - 30 let		31 - 50 let		51 - 70 let		nad 70 let	
	Kneč.	Mešana	Knečka	Mešana	Knečka	Mešana	Knečka	Mešana
	št. %	št. %	št. %	št. %	št. %	št. %	št. %	št. %
notokultivator		1 6		17 26		4 16	1 16	3 50
Traktor brez priključkov		1 6		2 3				
Traktor s priključki		2 12	1 50	14 21	2 20	5 20		
Kosilnica		1 6		6 9				
Motorna žaga		1 6		6 9			1 4	
Nima strojev		10 62	1 50	13 23	8 20	12 50	5 83	3 30
Drugo				1 1		2 8		

**Tabela: VIR SREDSTEV ZA NAKUP KMETIJSKE MEHANIZACIJE GLEDE
NA TIP GOSPODINSTEV**

Sredstva	Kmečka		Mešana	
	Št.	%	Št.	%
Z dohodki iz kmetijske dejavnosti	2	67	11	70
Z dohodki iz nekmetijske dejavnosti (obrt)			32	57
S pomočjo kreditov namenjenih za pospeševanje kmetijstva			4	7
Drugo	1	33	9	16

Tabela: SODELOVANJE S KMETIJSKO ZADRUGO GLEDE NA TIP GOSPODINJSTEV

	Knečko		Mešano	
	Št.	%	Št.	%
Vzreja pitancev	1	4	6	6
Oddajanje mleka	4	19	19	19
Prodaja grozdja	2	9	4	6
Prodaja poljščin	2	9	9	9
Ni kooperant	11	52	55	56
Drugo-sl.pesa	1	4	2	2

zadrugo. Ti, ki sodelujejo z zadrugo ji največ prodajo mēka, nato poljščin in grozdja sledijo tisti, ki imajo živino preko zreje pitancev (krmila) in na zadnje sladkorna peso. Treba je poudariti, da imajo kmetje precej vinogradov v Lendavskih goricah, kar 95 gospodinjstev, ker je treba iskati vzrok za tolikšno prodajo grozdja. Pese prodajo malo, ker je malo tudi predelajo, saj je to kultura, ki se je šele v zadnjem času pričela pridelovati. Vso prodajo preko zadruga v predelovalno tovarno sladkorja Ormož.

Večina gospodinjstev tako mešanega kot kmečkega gospodinjstva niso kooperantje.

Prednosti in slabosti v povezovanju v zadrugo so: kooperanti imajo v zadrugi določene prednosti. Ceneje dobijo semena, lažja gnojila in škropiva ter manjša odvisnost od nihanja cen. Imajo pa določene slabosti, ki bi jih bilo treba v bližnji prihodnosti odpraviti. To so predolgo čakanje na izplačitev ter za nekatere prenizke cene za odkup pridelkov.

Število živine

S pomočjo teh anket smo zabeležili dejansko stanje živinskega fonda in pa stanje le tega pred desetimi leti. Le tega so anketiranci povedali približno po spominu. Podatki nam povedo, da je v KO Petišovci število živali upadlo. Tako ima samo ena družina konje in to tri. Upadlo je število krav in s tem tudi telet. Naraslo je število zajcev, nespremenjeno pa je ostalo število svinj. Perutnine je po številu mnogo, vendar manj kot pred 10.leti, ki pa tako ali tako niso pomembne, saj služijo izključno za domačo uporabo. Imeli pa smo tudi primer, ko se hoče nekdo posvetiti izključno živinoreji. S tem se kaže napredek. *inš. in splošna*

Tabela: GIBANJE ŠTEVILA IN VRSTE ŽIVINE PO TIPIH GOSPODINJSTEV V NASELJU PETIŠOVCI MED
LETONA 1970 in 1982

Vrsta živine	1982				1970							
	Št.	K	%	Št.	M	%	Št.	K	%	Št.	M	%
Konji	3	1,5		-	-		4	1,3		4	2	
Biki, voli	2	2		11	3,6		2	2		19	6,3	
Krave	8	1,6		66	1,8		30	3,4		106	2,5	
Teleta	1	1		22	1,4		3	1,5		35	2,3	
Svinje	30	2,3		218	3,2		92	7,6		158	3,6	
Zajci	50	25		249	19,5		50	25		149	16,5	
Perutnina	386	20,3		1825	25,7		627	36,8		2228	31,4	

Kolobarjenje

Eno izmed anketnih vprašanj se je nanašalo na to temo. In iz tega smo razbrali, da se vsi kmetovalci v večini poslužujejo dvoletnega kolobarjenja, kar je zelo slabo. Nekaj tudi triletnega kolobarjenja, tako v kmečkih kot v mešanih gospodinjstvih okoli 20%. Iz tabele pa je vidna tudi razlika med deležem kmečkega in mešanega gospodinjstva, ki ne kolobarijo. V kmečkem gospodinjstvu ne kolobari torej 35% vseh kmetovalcev - čistih kmetov, v mešanih gospodinjstvih pa je tega manj - dobrih 20%. Potrebno bi bilo načrtno delo pospeševalne službe v zadrugi.

Kmetijski pridelki in prodaja

Kmetje ustvarijo največji dohodek s prodajo mleka (okrog 40%). Na drugem mestu po prodaji sledijo prašiči, nato jajca ter govedo. Zanimiva je primerjava mešanega tipa gospodinjstva, ki proda največ mleka 33% ter ravno toliko % prašičev. Kmečko gospodinjstvo proda več mleka kot tip mešanega gospodinjstva, vendar manj prašičev. To je seveda razumljivo saj vemo, da je mešanega gospodinjstva 5 krat več kot kmečkega. Krompir pridelajo izključno za prehrano družinskih članov (ozimnico). V primerjavi s številom vseh občanov je zelo malo usmerjenih v prodajo. Zanimiv je prikaz načina prodaje kmetijskih izdelkov.

Že ob tako niski produkciji izdelkov polovico porabijo za dom. Eno četrtino prodajo zadrugi ter eno četrtino privatnikom. Nekateri zadrugi prodajo pridelke za denar, mnogo pa je tistih, ki se poslužujejo zamenjave (moko za pšenico). Že iz tega, da v glavnem ne prodajajo temveč izdelke porabijo izključno za domačo prehrano je razvidno, da je ta KO Petišovci manj razvita pokrajina. Računa se delež kmečkega prebivalstva, ki je v tej vasi le 8%. Tako nizka produktivnost je posledica razkroja klasične agrarne družbe, ki ni sledila kmetijski modernizaciji.

Tabela: PRODAJA KMETIJSKIH PRIDELKOV GLEDE NA TIP GOSPODINJSTEV

	Kmečka		Mešana	
	št.	%	št.	%
Mleko	7	38	23	33
Govedo	2	11	7	10
Prašiči	4	22	22	32
Jajca	3	16	9	13
Krompir	2	11	4	5
Pšenica	-		3	4

Tabela: PRODAJA KMETIJSKIH PRIDELKOV PO ODJEMALCIH

	O d j e m a l e c		
	Privatnikom	Trgovini	Zadrugi
Mleko	7		25
Krompir	1		5
Govedo		1	6
Prašiči	2	1	12
Jajca	8	2	4
Sadje			
Zelenjava			
Les			
Drugo			
Perutnina	1		
Grozdje			1
Pšenica			4

Tabela: NAČIN PRODAJE KMETIJSKIH PRIDELKOV GLEDE NA TIP GOSPODINJSTVA

Način prodaje	Gospodinjstva			
	št.	Kmečka %	št.	Mešana %
-preko odkupne postaje zadruga (v vasi ali izven)	7	46	28	41
-preko odkupne postaje kombinata (v vasi ali izven)	-	-	2	2
- privatno	3	20	11	16
- se ne prodaja	5	33	27	29

Napravili pa smo tudi analizo, kam glede na odjemalca prodajo kmetje največ doma pridobljenih kmetijskih pridelkov. Tako vidimo, da prodaja največ mleka zadrugi. Je pa tudi nekaj takih, ki prodaja mleko kar na domu - privatniku. Delež prodaje kmetijskih pridelkov trgovini ni omejevalen.

Sprememba lastništva zemlje po letu 1970

Trgovina z zemljo je dokaj intenzivna, kar smo zaznali iz odgovorov anketirancev na to vprašanje. V glavnem so največ svoje zemlje prodali starejši ljudje v vseh tipih gospodinjstev drugim ljudem (zadruga, Ina-nafta) in to predvsem njive in travnike. Sledi prodaja ali darovanje zemlje sorodnikom. Pri kmečkih gospodinjstvih je opazno dajanje v najem delavskemu tipu gospodinjstva. Zaradi tega je pri diagramu lepo razvidna ta pestrost spreminjanja lastništva zemlje.

Vzroki za odtujevanje zemlje

Napravili smo tabelo na podlagi pridobljenih rezultatov anketiranih odgovorov, za kar so prebivalci KO Petišovci prodali ali dali v najem zemljo. Najpogostejši vzrok je ostarela kmečka delovna sila, nato pomanjkanje delovne sile (vemo, da je tu mnogo emigrantov). Med delavci kmeti je mnogo dnevnih emigrantov in tudi takih, ki so na sezonskem delu v tujini. Nekateri pa so oddali ali prodali zaradi oddaljenosti parcel ali zaradi divjadi. To v primeru, če imajo parcele blizu gozdov in divjačina dela preveliko škodo.

Tabela: VELIKOST POSESTI GLEDE NA TIP GOSPODINJSTEV

Lastništvo zemlje	K-mečko		Mešano	
	št.	%	št.	%
0,5 - 1 ha	21	77	43	53
1,1 - 3 ha	5	10	35	43
3,1 - 5 ha	1	3	3	3

Tabela: SPREMEMBA LASTNIŠTVA POSAMEZNIH ZEMLJIŠKIH KATEGORIJ GLEDE NA TIP GOSPODINJSTEV

	Kmečko			Mešano			Delavsko		
	Njive	Travniki	Ostalo	Njive	Travniki	Ostalo	Njive	Travniki	Ostalo
Prodaja oz. darovanja članom družine in sorodnikom	3	1		2	2			1	
Prodaja tujim ljudem	3			27	7	3	4	1	
Najemanje zemlje					1		1		
Dajanje v najem	2	1		1	1				

Razparceliranost

Vsi vemo, da je razparceliranost pojav, ki se kaže ravno na tem področju ne le v Petišovcih, temveč v vsem obmejnem pasu z madžarsko mejo. Najprej bi označil velikost posestev. Tako smo s pomočjo anketirancev dobili podatke in ugotovili, da je pri kmečkih in mešanih gospodinjstvih največ tistih, ki imajo od 0,5 do 1 ha. Sicer je povprečna velikost kmetij na tem področju od 3 do 5 ha. Iz tabele o razdrobljenosti posesti pa je razbrati, da so najbolj razdrobljena oziroma raztresena polja po vsem ozemlju. Sledijo travniki. Največ gospodinjstev ima do 3 parcele njiv. Imamo pa tudi nekaj takih, ki imajo do 7 parcel njiv. Vendar pa imamo dva tipa mešanih gospodinjstev: gospodinjstva, ki še obdelujejo zemljo in imajo živino in gospodinjstva, ki imajo zemljo vendar nimajo živine.

Obdelovanje v bodoče

Tudi na to vprašanje lahko odgovorimo saj nam služijo rezultati anket, koliko je ljudi pripravljeno nadaljevati s kmetovanjem. Rezultati so pokazali naslednje rezultate, ki so slabi: Imamo dva tipa ljudi, ki ne želijo ostati na kmetiji - mladi do 30 let (5) in le eden, ki misli nadaljevati z obdelovanjem zemlje, izključno kot kmet. Je pa veliko število ljudi starih nad 50 let, ki ne želijo kmetovati (1/3). Celo med polkmeti je pripravljena le majhno število ljudi z nadaljevanjem obdelovanja zemlje, 1/4 kmetij pa nima perspektive za bodočnost.

Tabela: RAZDROBLJENOST PARCEL, ŠTEVILO PARCEL GLEDE NA ZEMLJIŠKE KATEGORIJE

Zemljiške
kategorije

Števílo parcel

	0 - 3	3 - 5	5 - 7	7 - 10	nad 10
NJIVE	67	37	10	6	-
TRAVNIKI	57	6	1	-	-
PAŠNIKI	1	1	-	-	-
SADOVNJAKI	60	-	-	-	-
VINOGRADI	69	1	1	-	-
GOZDOVI	12	-	-	-	-
DRUGO	1	-	-	-	-

Tabela: KDO BO NADALJEVAL S KMETOVANJEM V GOSPODINJSTVIH GLEDE NA TIP IN POVPREČNO STAROST

	0 - 30 let		31 - 50 let		51 - 70 let		nad 70 let	
	K	M	K	M	K	M	K	M
Izključno kot kmet	-	1	-	3	1	-	-	-
Kot polkmet	-	1	1	9	-	4	-	5
Nihče	-	4	1	19	6	8	2	-
Se še ne ve	-	5	-	11	4	2	1	-

Zaključek

Iz teh anket smo razbrali s vprašanj, ki se nanašajo na kmetijsko problematiko naslednje: Zaradi precejšnje razparceliranosti je strojna obdelava otežena. Prav tako primanjkuje kmečkega prebivalstva in mehanizacije. Leta 1961 je bilo v KO Petišovci registriranih 400 kmetov, lani pa le nekaj čez 100. Slaba je tudi starostna struktura. Tudi kot kooperativna povezanost z zadrugo še špa in ne daje veliko perspektive za razvoj zasebnega kmetijstva. To velja zlasti za čista kmečka gospodinjstva, ki po številu močno nazadujejo. Mešana gospodinjstva sicer številčno raste, ima ugodno starostno strukturo, večje razgledanost članov družine v kmetovanju in so trenutno najbolj perspektivna. Zelo pa je pri njih vprašljivo kako je zemlja obdelana. Po izjavah anketiranih jih večina obdeluje zemljo intenzivno, čudi le, da ne dajajo tržnih pridelkov. Bolj verjetno je, da se mešana gospodinjstva vzdržujejo le zaradi zaslužka njihovih članov v nekmečkih dejavnostih (službah). Tudi ta so v glavnem usmerjena v proizvodnjo izdelkov za lastne potrebe. Tako ena kot druga gospodinjstva pa bodo v najkrajšem času ostala brez naslednikov, saj se je minimalno število mladih ljudi izjasnilo za kmečki poklic.

A MEZOGAZDASAG

Az anketből megállapítottuk, hogy a parcellák felszaporottsága miatt a gépesített földművelés nehézségekbe ütközik. Ugyanakkor hiányzik a munkaerő és a gépesítés is. Megfigyelhető a földműves lakosság magas életkora és a nem kielégítő kooperációs viszonyulása. A földművesszövetkezet nincs kihatással magantermelők földjén a munkafolyamatra. Ez különösen jellemző a földműves háztartásokra, amelyek száma erősen csökken. A vegyes háztartások száma nő, lakóira jellemző a kedvezőbb életkor, szelesebb a műveltségük, és bővebbek az ismereteik a földművelésről. Ezeknek pillanatnyilag a legjobbak a távlataik. Kérdéses azonban az, hogy hogyan művelik meg a földet. A kérdőíven az felelték, hogy legtöbbjük intenzíven műveli a földet, piaci terményt azonban nem adnak el. Elhíhetőbb, hogy legtöbb vegyes háztartás a nem földműves tevékenységből tartja fenn magát.

Úgy az egyik, mint a másik háztartás pedig a legrövidebb időn belül örökös nélkül marad, hisz a földművelésben csak minimális számú ifju szándékszik maradni.

A föld kihasználásáról és a parasztgazdálkodásról szóló analizisek a mezőgazdasági termékek általános csökkenését mutattak ki. Eszrevehető az állattenyésztés hanyatlása. Ennek következménye lesz a föld gyengébb trágyázása és ezt követően a talaj romlása. Úgy a földműves, mint a vegyes háztartásokban növekszik azoknak az életkora, akik a földet megművelik. Ezzel is összefüggésben van a mezőgazdasági termékek csökkenése és az állattenyésztés hanyatlása.

FUNKCIONIRANJE DVOJEZIČNOSTI V NASELJU PETIŠOVCI

Referat pripravila: Komljanec Mateja, Gimnazija Ravne na Koroškem,
Bukovec Janez, SŠC Murska Sobota

Prekmurje je narodnostno mešano območje, kjer poleg večinskega naroda živijo pripadniki madžarske narodnosti. Po letu 1974 govorimo o Madžarih kot o narodnosti, ki šteje danes okoli 1000 pripadnikov. Le-ti živijo v občini Lendava in Murska Sobota.

V naselju Petišovci, ki smo ga lo dni raziskovali, že dalj časa stoji podružnična osnovna šola Drago Lugarič, ki ima centralno šolovv Lendavi. Šola je bila pred kratkim obnovljena in jo obiskujejo učenci iz vasi Petišovci in Benica. Šola je dvojezična - otroci imajo pouk tako v madžarskem kot v slovenskem jeziku. V tej osnovni šoli je le prvi razred. Otroci, ki končajo prvi razred osnovne šole se morajo voziti v Lendavo. Razen Osnovne šole je tudi Vzgojno-varstveni zavod, v katerega so obvezno vključeni otroci od petega do sedmega leta starosti. Že v vrtcu se začnejo otroci seznanjati s slovenskim in madžarskim jezikom.

Rezultati dvojezičnega šolstva se kažejo tudi v vsakdanjem življenju. Konkretno - na raziskovalnem taboru nam je bilo omogočeno nemoteno sporazumevanje s pripadniki madžarske narodnosti, saj zlasti mladi obvladajo oba jezika. Dvojezičnost pomeni edino pravo pot za sožitje prebivalcev narodnostno mešanega ozemlja.

Proučevali smo odnos med madžarsko narodnostjo in slovenskim narodom v naselju Petišovci in spoznali, kako se v praksi ureničujejo z ustavo zagotovljene pravice madžarske narodnosti, kako ljudje živijo na tem območju, kaj še potrebujejo, da bo sožitje popolno, katere časopise berejo, kakšne radijske in televizijske programe poslušajo, katere jezike uporabljajo v

Tabela: POSLUŠANJE RADIJSKEGA PROGRAMA

Radijski program:	Redno	Občasno	Izjemoma
mursko-soboško v slov. jeziku	73	49	6
mursko-soboško v madž. jeziku	76	42	8
radio Maribor	12	42	23
radio Ljubljana	69	61	15
Radio Novi Sad v madž. jeziku	10	14	9
radio Zagreb	40	46	23
radio Čakovec	36	42	10
radio Budimpešta	17	2	2
avstrijski radio	1	-	-

javnosti in doma v družini. V kmečkih gospodinjstvih je pogovorni jezik madžarščina, mlajši prebivalci pa govorijo enakovredno oba jezika. V mešanih gospodinjstvih prav tako prevladuje madžarski jezik, veliko prebivalcev govori tudi slovensko, še več pa oba jezika, pojavlja pa se še hrvaščina. V delavskih gospodinjstvih govori približno enako število prebivalcev slovenski ali madžarski jezik, veliko pa jih govori hrvaški jezik. Glede na povprečno starost družinskih članov v družini smo ugotovili, da večina mladih prebivalcev do štirideseta leta starosti govori enakovredno slovenski in madžarski jezik. Z grafikona je razvidno, da uporaba slovenskega jezika s starostjo upada in da ga najmanj uporabljajo prebivalci stari nad 60 let. Uporaba madžarskega jezika pa s starostjo prebivalcev narašča. Podobna slika kot pri pogovornem jeziku se pojavi tudi pri branju in pisanju, kajti tudi tu uporaba slovenskega jezika s starostjo pada, uporaba madžarskega jezika pa narašča.

Poslušanje radia in gledanje televizije:

Največ prebivalcev iz Petišovec redno posluša slovenske in madžarske programe na radiu Murska Sobota in Ljubljana, občasno poslušajo radio Maribor, Novi Sad, Zagreb, Čakovec in Budimpešto. Največ prebivalcev gleda redno televizijske programe v slovenskem jeziku, občasno v madžarskem jeziku in izjemoma avstrijski program v nemškem jeziku.

Naročenost na časopisje v naselju Petišovci:

Največ družin je naročenih na eno revijo ali dnevnik (40%), prevladujejo slovenski časopisi (Pomurski vestnik). Okoli 19% družin je naročenih na madžarski tisk Népszag. 17% družin je naročenih na več revij ali dnevnikov v slovenskem in madžarskem jeziku. Precejšnje je tudi število družin, ki niso naročene na nobeno revijo (24%).

Tabela: GLEDANJE TELEVIZIJSKEGA PROGRAMA

Program	Redno	Občasno	Izjemoma
madžarski	50	40	8
slovenski	135	50	2
avstrijski	44	57	30
hrvaški	40	14	4

Tabela: NAROČNIKI ČASOPISOV IN REVIJ

Časopisje	slovenski	madžarski	slov.-madž.	hrvaški
na več revij in dnevnikov	4	4	33	4
na eno samo revijo ali dnevnik	88	41	-	-
niso naročeni	52	-	-	-

Oskrba prebivalcev naselja Petišovci

Oskrba je ena osnovnih človekovih funkcij. Tu na narodnostno mešanem območju zelo vpliva na oskrbo bližina meje in pa dejstvo, da se na takih območjih ne morejo razviti večja središča, saj ti kraji nimajo dovolj zaledja. Pomembno vlogo pri vsakodnevnih oskrbi imajo dnevne migracije delovne sile v večja naselja, saj delavci takrat opravijo tudi nakupe. Pri obravnavi oskrbe gospodinjstev v Petišovcih smo uporabili podatke, ki smo jih dobili s pomočjo anketiranja gospodinjstev. V analizo smo vključili oskrbo s hrano, obleko in obutev, s pohištvo in gospodinjskimi aparati, kmetijskimi stroji ter obrtnimi, veterinarskimi in zdravniškimi uslugami. Kot v večini drugih sklenjenih naseljih je tudi v Petišovcih trgovina z živili. V tej trgovini se oskrbuje 80% krajanov in le 20% se oskrbuje v Lendavi in Murskem Središču. Obleko in obutev kupuje 95% krajanov v Lendavi, medtem ko le 5% v Murskem Središču in drugod. Prebivalci Petišovca kupujejo pohištvo in gospodinjske aparate ter kmetijske stroje pretežno v Lendavi in Murskem Središču. Obrtne usluge nudijo prebivalcem naselja Petišovci obrtniki iz Lendave, včasih pa tudi iz Murskega Središča. Bolno živino zdravi v naselju Petišovci živinozdravnik iz Lendave, le k 3% gospodarstev pa prihaja živinozdravnik od drugod. Zdravnika v vasi ni, zato se vaščani zatekajo po zdravniško pomoč v Lendavo, le manjši del prebivalcev (4%) pa v Murško Središče. Večina prebivalcev naselja Petišovci se pri zdravniku in živinozdravniku pogovarja v obeh jezikih. Pogovorni jeziki v trgovinah so slovenski, madžarski in hrvaški. V Murskem Središču prevladuje hrvaški jezik, v Lendavi pa govorijo madžarski in slovenski jezik.

Pomembno je predvsem to, da se vsi prebivalci med seboj razumejo, ne glede na to, kakšen je njihov materinski jezik.

"ÖSSZEFOGLALÓ A KÉTNYELVŰSÉG MŰKÖDÉSÉRŐL"

Áttanulmányoztuk milyen a viszony a magyar nemzetiség és a szloven nemzet között, hogyan élnek az emberek, milyen újságot olvasnak, milyen TV műsort néznek, milyen nyelven beszélnek a családban.

Megállapításaink a következők:

- a paraszt háztartásokban elsősorban a magyar nyelvet használják, főképpen az idősebb lakosok. A munkás háztartásokban egyenlően használják mindkét nyelvet - ugyanúgy a szlovent mint a magyart. Ez vonatkozik a vegyes háztartásokra is. A lakosok, akik nem idősebbek 40 évvel, jól beszélnek mindkét nyelven, az idősebbek jobban magyarul;
- a televízió műsora: a lakosok rendszeresen kísérik a szloven és magyar TV műsorokat. Ez vonatkozik a rádiora is;
- legtöbb család egy folyóiratot vagy újságot járát. Leggyakrabban a Pomurski vestnik és a Nepujsag;
- a lakosság a közszükségleti cikkeket Lendvan és Peteshazan szerzi be ahol zavartalanul megértik egymást mindkét nyelven.

OKVIRNI REZULTATI ANKETIRANJA IN KARTIRANJA VODNJAKOV V PETIŠOVCIH

Referat pripravil: Kolenko Igor, Cvi Lendava

V naselju smo razen anketiranja prebivalstva in kartiranja ozemlja opravili tudi anketiranje in kartiranje vodnjakov. Anketirali smo 33 gospodinjstev. Večina od teh še vedno uporablja vodo iz vodnjakov, čeprav le za stranske namene, kljub temu, da imajo urejeno vodovodno omrežje. Po zbranih podatkih ugotavljamo, da je v naselju 153 vodnjakov, vendar jih je velika večina zapuščenih. Kljub temu je še zmeraj uporabnih 43 kopanih in 13 zabitih vodnjakov. Vodo iz teh vodnjakov uporabljajo predvsem za napajanje živine ali za zalivanje vrtov. Razen tega je v naselju še 67 kopanih in 30 zabitih vodnjakov, ki so popolnoma zanemarjeni. V naselju pa so le trije vodnjaki, katerih vodo uporabljajo tudi za pitje in splah niso vezani na vodovod.

Skoraj vsi prebivalci pa so istega mnenja, da je voda iz vodnjakov onesnažena in je neprimerna za gospodinjске namene. V vodnjakih, predvsem tistih v koloniji se močno čuti vpliv reke Mure in potoka Ledave. Voda v vodnjakih narašča z naraščanjem rek, v sami vodi pa se občutijo tudi razne snovi. Voda ima v marsikaterem vodnjaku tudi vonj po nafti in je umazane rumene barve. Zaradi tega smo vzeli nekaj vzorcev vode, katere bodo analizirali na ljubljenski univerzi in bomo tako dobili bolj pregledno sliko. Rezultati bodo seveda znani šele kasneje.

Vodnjaki so v povprečju globoki okrog 4m. Zaradi prepustnih kamenin (prod, pesek) voda v njih niha, vendar kljub temu nikoli ne usahnejo. Prav zaradi tega so ljudje delno zadovoljni z njimi.

V vasi se pa pojavlja še en problem - problem kanalizacije. Hiše nimajo urejene kanalizacije in odplake se enostavno izgubljajo v tla ali pa po ceveh tečejo v bližnje potoke ali jarke.

Če pogledamo same vodnjake lahko opazimo, da so le-ti v zelo slabem stanju. Nekateri propadajo ali jih je načela rja, ali pa trohnijo. Ob njih le redkokje leži še kljuka, s katero so zajemali vodo iz vodnjakov. Tudi starih klasičnih vitlov ni.

Ob tem velikem propadanju vodnjakov se lahko zamislimo in se sprašujemo, zakaj jih ne ohranjajo saj xx s svojimi oblikami dajejo zanimiv pečat pokrajini, obenem pa so lahko še kako pomembni v primeru kakršnekoli okvare na glavnem vodovodnem omrežju, v slučaju vojne, ko bi nemudoma prišlo do zastrupitve vode.

ÖSSZEFOGLALÓ A VIZELLÁTÁSROL

A településen elvégeztük a kutak nyilvántartását, használatuknak, karbantartásuknak és ivóvizük minőségének kezdő elemzését. Tökéletes adatokat csak a szondaminták elemzése után kaptunk. Megállapítottuk, hogy a háztartások többségében a kútvizet csak az állatok itatására használják, vagy meg arra sem.

A víznek mellekíze és mellekszaga van, nem tekinthető megfelelő ivóviznek.

Ezenkívül a kutak állapota rossz, mert többségük karbantartását elhanyagolták.

SEZNAM KART

1. Izraba tal v KO Petišovci, junij-julij 1982
2. Stanje stanovanjskih hiš v naselju Petišovci glede na povprečno starost gospodinjstva, junij-julij 1982
3. Kmečko prebivalstvo po aktivnosti v naselju Petišovci, junij-julij 1982
4. Indeks staranja prebivalcev naselja Petišovci, junij-julij 1982
5. Nacionalno mešano ozemlje
6. Nacionalno čisto ozemlje
7. Vsa naselja Prekmurja
8. Zadovoljnost z okoljem v naselju Petišovci glede na povprečno starost gospodinjstev, junij-julij 1982
9. Starost hiše v naselju Petišovci glede na pogovorni jezik
10. Vrsta adaptacije v naselju Petišovci glede na tip gospodinjstva
11. Stanje stanovanjskih hiš v naselju Petišovci
12. Starost stanovanjskih hiš v naselju Petišovci glede na tip gospodinjstva
13. Šolska izobrazba izseljenih prebivalcev naselja Petišovci
14. Opremljenost gospodinjstev naselja Petišovci leta 1982 glede na povprečno starost gospodinjstva
15. Odseljeni prebivalci naselja Petišovci po spolu in starosti
16. Gospodinjstva v naselju glede na število družinskih članov
17. Delovna sila in način dela na kmetijah v naselju Petišovci
18. Poslušanje radia in gledanje televizije v naselju Petišovci

19. Šolska izobrazba prebivalcev naselja Petišovci
20. Kraj rojstva prebivalcev naselja Petišovci glede na povprečno starost družinskih članov
21. Kraj bivanja odseljenih družinskih članov naselja Petišovci
22. Povprečna starost družin glede na tip gospodinjstva v naselju Petišovci
23. Način šolanja dijakov in študentov iz naselja Petišovci ter delež štipendistov
24. Odseljeni družinski člani naselja Petišovci po letu odselitve
25. Intenzivnost obdelovanja kmetijskih površin v naselju Petišovci glede na povprečno starost gospodinjstva
26. Aktivni prebivalci naselja Petišovci glede na tip dejavnosti
27. Vrsta mehanizacije v gospodinjstvih naselja Petišovci glede na tip in starost gospodinjstva
28. Vzrok priselitve v naselju Petišovci glede na povprečno starost družinskih članov
29. Način prodaje kmetijskih pridelkov v naselju Petišovci
30. Število in vrsta živine v naselju Petišovci leta 1982 in 1970
31. Spremembe v lastništvu zemlje po letu 1970 v naselju Petišovci glede na tip gospodinjstva
32. Vzrok naselitve v naselju Petišovci
33. Vir sredstev za modernizacijo kmetijstva v naselju Petišovci
34. Friselitve družinskih članov naselja Petišovci glede na kraj prejšnjega bivanja po tipih gospodinjstev

35. Področja kooperacije s kmetijsko zadrugo v naselju Petišovci
36. Potek kolobarja na njivah v naselju Petišovci
37. Vzroki za odtujitev zemlje v naselju Petišovci glede na tip gospodinjstev
38. Struktura prebivalstva naselja Petišovci glede na uporabo jezika in povprečno starost družinskih članov
39. Prodaja kmetijskih pridelkov v naselju Petišovci glede na odjemalca
40. Prodaja kmetijskih pridelkov v naselju Petišovci glede na tip gospodinjstva
41. Velikost posesti v naselju Petišovci glede na tip gospodinjstva
42. Pogovorni jezik v gospodinjstvih naselja Petišovci glede na tip gospodinjstva
43. Razdrobljenost posesti v naselju Petišovci po zemljiških kategorijah glede na povprečno starost gospodinjstev
44. Naročenosť na časopisje v naselju Petišovci
45. Način prevoza na delo prebivalcev naselja Petišovci
46. Kraj prebivalcev naselja Petišovci najbolj moti v okolju
47. Oskrba prebivalstva naselja Petišovci - zdravnik, živinozdravnik
48. Oskrba prebivalstva naselja Petišovci - pohoštvo
49. Oskrba z vodo prebivalcev naselja Petišovci
50. Vrsta stanovanjske hiše,
Tip gospodinjstva,
Pogovorni jezik v družini

51. Kraj zaposlitve prebivalcev naselja Petišovci
52. Oskrba prebivalstva naselja Petišovci - obleka in obutev
53. Oskrba prebivalstva naselja Petišovci - hrana
54. Gospodinjstva po številu članov na začasnem delu v tujini, ki ne delajo a žive v tujini in po številu povratnikov v naseljih občine Lendava 1981
55. Delavci glede na kraj dela in stalno prebivališče v občini Lendava 1981
56. Obdobja izgradnje stanovenjskih hiš po naseljih
57. Prebivalstvo staro nad 15 in več let po spolu in šolski izobrazbi v občini Lendava leta 1981
58. Stalno prebivalstvo po spolu in aktivnosti v občini Lendava 1981
59. Kmečko prebivalstvo po spolu in aktivnosti v občini Lendava leta 1981